Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 1 (994 | Łódź, Niedziela 2 Stycznia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כח טבת תרפ״ז. | Nr. 1 (994

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-71

אויסערן-מיניסטער זאלעסקי

וועגען דער אינערליכער קאנסאלידאציע פון לאנד.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף אַ פראַגע פון אַ יודישע זשורנאַליסט אין וואָס פאַר אַ פרינציפּען עס דאַרף זיך האַלטען די פּוילישען אויסערן - פּאָליטיק, האָט מיניסטער זאַלעסקי געענטפערט.

אין דעם נאָכ'מלחמה'דיגען פּעריאָד ווירקען די אינערליכע פאַקטאָרען שטאַרקער אויפ'ן גאַנג פון די אינטערנאַציאָנאַלע ענינים.

דעריבער איז וויכטיג, צוגלייך מיט דעם שטרעבען צו שאַפען אַן'אַכמאַ-ספערע פון א פריינדליכען צוזאַמענלעבען צווישען די מלכות פאַר'ן שלום פון דער וועלט – צו שטרעבען צו קאָנסאָלידאַציע פון די אינערליכע באַציהונגען.

דער פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש האָט געענטפערט וועגען די פינאַנציעלע פּלענער פון דער רעגירונג אויפ'ן יאָהר 1927.

אויפ'ן רעזולטאַט פון די פינאַנץ-ארבייט אין יאהר 1926 קען מען קוקען מיט צופרידענהייט, די אָנשטרענגונגען פון דער פינאַנץ-מאַכט און דאַס אויספיהרען דורך דער בעפעלקערונג איהרע פּליכטען בנוגע דער מלוכה, וועט פעריכערען דאַס ערשטע יאָהר אין לאַנד אָהן דעפיציט, די מלוכה-הוצאות זענען מיט אַנ'עודף געדעקט געוואָרען דורך נאָרמאַלע הכנסות. דער קורס פון אונזער וואַלוטע האָט זיך פעסטגעשטעלט.

אַזוי-אַרום איז דערגרייכט געוואָרען אַ נאָרמאַלע ענטוויקלונג פון דער מלוכה-ווירטשאַפט.

דאָס ניי יאָהר מוז זיין אַ המשך פון די ביז-איצטיגע אָנשטרענגונגען און ארבייט מיט נאָך א גרעסערע עקשנות, ווייל געוויסע ווירטשאַפטליכע ערשיינונגען, ווי די בעוועגונג פון די פרייזען און דאָס וואַקסען פון די אויסהאַלטונגס-הוצאות ערלויבען נישט זיך אָפּצושטעלען און דערהאַלטען די יכולות פון דער ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג.

די בעמיהונגען פון פינאַנץ-מיניסטעריום וועט זיין, אז די גאַנצע געזעלשאַפט, אַלע זיינע קלאַסען און שיכטען זאָלען אַקטיוו מיטהעלפען צו פעסטיגען דער מלוכה די נויטיגע הכנסות און אז די עפענטליכע שטייערן זאָל פּונקטליך... באַנדערו צולעגט ווערען לויט דער פאַקטישער צאהלונגס פעהיגקייטען פון די שיכטען.

נייי-יאהר-וואונשען פאר'ן מלוכה-פרעזידענט.

פערשידענע דעלעגאציעס פון פערשידענע אינסטיטוציעס.

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט האָט דער מלוכה-פרעזידענט אויפגענומען אין שלאָס די דעלעגאַציעס, וועלכע זענען געקומען ווינשען דעם פרעזידענט צו ניי-יאָהר. צוערשט האָט דער פרעזידענט אויפגענומען די רעגירונג מיט'ן מאַרשאַל פּילסודסקי בראש, דאַן דעם דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס און דאַן די גייסטליכקייט. צווישען די גייסטליכע איז אויך געווען אַ יודישע דעלעגאַציע, וועלכע איז בעשטאַנען פון די רבנים שאָר, גוטשעכטער און מיכעלזאָן. ראַבינער שאָר האָט געהאַלטען אַ קורצע רעדע, דער פרעזידענט האָט געדאַנקט און געדריקט די הענד פון די רבנים.

ס'איז אויך געווען אַ דעלעגאַציע פון דער יודישער קהלה, וועלכע איז בעשטאַנען פון די ה״ה: פאַרבשטיין, פעלדשטיין און ראָזענבלום. די „קהלה" איז געווען פערטרעטען דורך דעם פרעזעס דעם. האַרטגלאַס.

פון די יודישע מאַגיסטראַט-לאַווניקעס זענען געווען ד״ר ביכאָווסקי און אינזש. ווייסבלאַט, פון שטאָדט-ראַט פרעזידיום ראַטמאַן מייזעל.

א דעלעגאציע פון יוד. סטודענטען

ביים רומענישען מיניסטער פעטראָוויצי, וועלכער זאָגט צו „ווי חיים מעגליך" א. א. וו.

בוקאַרעשט. (י.ט.אַ.) דער רומענישער בילדונגס-מיניסטער פעטראָוויצי, האָט אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון דער יודישער סטודענטענשאַפט. די דעלעגאַציע האָט ערקלערט, אַז די יודישע סטודענטען זענען אויסגעשטעלט אויף אונאויפהערליכע אָנפאַלען און בעליידיגונגען מצד זייערע קריסטליכע קאָלעגען פון דער אוניווערזיטעטס-געביידע. ווייטער האָט די דעלעגאַציע געבעטען, אַז געוויסע סומען פון בודזשעט פון בילדונגס-מיניסטריום זאָלען בעשטימט ווערען אויך פאַר די יודישע סטודענטען-היימען.

מיניסטער פעטראָוויצי האָט צוגעזאָגט צו בעפרידיגען ווי ווייט מעגליך די וואונשען פון די יודישע סטודענטען

יוסטיץ-מיניסטער וועגען לאקאטארען-שוץ.

ער האלט, אז עקסמיסיע דארף ערשט ארויסגעגעבען ווערען נאך 3 נישט געצאהלטע ראטעס דירה-געלד.

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נאָך דעם בעזוך ביים אינערן מיניסטער איז אַ דעלעגאַציע פון די לאָקאַטאָרען אוועק צום יוסטיץ-מיניסטער מעישטאָוויטש און מיט איהם קאָנפערירט וועגען דעם, אַז מ'זאָל אויך אָפּהאַלטען דאָס הכשרען דאָס דירה-געלד פאַר 2 און 3 צימער מיט אַ קיך און פאַר די דאָזיגע וואוינונגען זאָלען אויך אָפּגעהאַלטען ווערען די עקסמיסיעס.

דער יוסטיץ מיניסטער האָט צוגעזאָגט זיך צו פערשטענדיגען מכוח דעם ענין מיט'ן מיניסטאָרען-ראַט, הגם ער אליין האַלט, אַז אָפּשאַפען די עקסמיסיעס בכלל קען מען נישט, ס'קאָן גאָר געמאָלט זיין, אַז אַנ'עקסמיסיע זאָל מען ערשט בעקומען ווען מ'איז שולדיג 3 ראַטעס דירה-געלד און נישט אַזוי ווי ביז איצט נאָך 2 ראַטעס.

זיצונג פון פונדיישאן-טרעסט.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) צו דער זיצונג פון „פונדיישאָן טרעסט" זענען אַרויסגעפאָהרען קיין בערלין סענאַטאָר שערשעווסקי, ד״ר קלומפּל און אַלטער.

א לאדזער שיסט זיך אין ווארשא.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האַלב 2 ביי טאָג איז געקומען אין דער וואוינונג פון זיין געליבטער פעליציאַ לעניק לעגיאָנאָווא 11, אַ געוויסער וולאַדיסלאַוו יאַוואָרעק, ביים אַריינגעהען אין שטוב האָט ער געטראָפען פון דער פרל. לעניק אַרויסגעהן אַ פרעמדען מאַנספּערשוין. נאָך אַ קורצער ווערטער-אויסטויש צווישען יאַוואָרעק'ן און זיין געליבטע, האָט דער ערשטער אַרויסגעכאַפּט אַ ריי... ווער און זיך געשאָסען אי... אין אַ גוסס'דיגען צושי... איהם אָפּגעפיהרט א... וואו יאַוואָרעק אי... יאַוואָרעק אי... א לאָדזער ווא... לאַנא 32.

מודעה לאפרושי מאיסורא!

דער הויטאָווע בענזלער יאָסעל פיאהן, ווסכאָדניאַ 15 קוקט נישט אויף די התראות פון ראַבינאַט און לאָזט שחט'ען זיינע גענז ביי געאַסר'טע שוחטים, וואָס זייער שחיטה איז נבלה וטרפה. דעריבער זענען מיר מפרסם, אַז מ'זאָל ביי איהם נישט קויפען אויף כשר. און וועלכער בענזלער, וואָס וועט דאָרט יאָ קויפען, וועט ווערען געאַסר'ט.

גלייכצייטיג זענען מיר שטרענג מזהיר, נישט צו קויפען קיין גענז אָדער אינדיקעס, אויף וועלכע ס'געפינען זיך נישט קיין פּלאָמבע „שוחטי עופות כשר לאדז" און נישט לאָזען זיך איינרעדען פון די פערקויפערס מיט וועלכע ס'איז תירוצים מיר האָבען ערהאַלטען אַ בריף אָדער אַ טעלעגראַמע פון כמעט גרויסער רב, אַז פון דאָרט ווערט געליפערט פיל טריפה נע גענז קיין לאָדז אויף כשר. דעריבער מוז מען שטרענג פאַרזיכטיג זיין אויף די הייגע פּלאָמבעס.

ועד הרבנים עם ועד הכשרות.

312

טעאַטער „סקאַלאַ" צעגעלניאַנאַ 18.

מיטוואָך, דעם 5. יאַנואַר, פּינקטליך 8.30 אַ זייגער אין אָוענד קומט פאָר א

פייערליכע פערזאמלונג

אויף וועלכער עס וועט אַרויסטרעטען מיט אַ רעדע דער עהרען-גאַסט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען, גענעראַל פון דער ענגלישער אַרמעע

סיר ווינדהאם דידס,

געוועזענער ציוויל-סעקרעטאַר (מיניסטער-פּרעזידענט) פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג אין ירושלים.

דער פאַרפערקויף פון די בילעטען הויבט זיך אָן היינט אין ציוניסטישען ביוראָ (צעגעלניאַנאַ 4) 257

הנהלות הג[illegible]

של החברה ליסוד בת[illegible]

עברים ה[illegible]

מודיעות, כי בקשו[illegible] רכניסה [illegible]

בלשכת הגמנסיה הראשונה

בלשכת הגמנסיה השניה

בלשכת הגמנסיה לנערות

לפני הצהרים: שעות העבודה (1-10)

Dr. med. J. Szmerłowski

רויען-קראַנקה. און אקושעריע

נימט אויף פון 3 ביז [illegible]

[illegible] 17.

היינט זונטאַג, פ׳ בא ד. 2. יאַנואַר 4 נאָכמיטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון שומרי [illegible] (סאַלנא 7) א

ותחית הספר

[illegible] פערי[illegible] [illegible] דער [illegible] גער [illegible] [illegible]

די יודען אין ארץ ישראל ווילען באַיקאָטירען רומעניען.

ירושלים, (יט"א) צווישען דעם ארץ-ישראל יודענטום בעמערקט זיך אַ בעוועגונג צו באַיקאָטירען רומענישע סחורות, און רומענישע שיפען, אַלס אויסדרוק פון פּראָטעסט געגען די אונאויפהערליכע פערפאָלגונגען אויף יודען אין דעם לאַנד. עס ווערט אויך פאָראויסגעזעהען אַ פולשטענדיגער באַיקאָט פון דער רומענישער האַנדעלס-אויסשטעלונג, וואָס דאַרף אין קורצען אָרגאַניזירט ווערען אין אַ רייהע שטעדט אין ארץ-ישראל. די געזעלשאַפט פון פריינד פון דער פעלקער-ליגע אין ארץ-ישראל האָט איבערגעשיקט אַ דעפּעשע צו דער צענטראַלע פון די פעלקער-ליגע-געזעלשאַפטען אין בריסעל, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט דער פּראָטעסט געגען דער רומענישער רעגירונג, וואָס טאָלערירט די גרויזאַמע יודען-פיינדליכע עקסצעסען.

אנטיסעמיטישע אויפרופען אין ווינער אוניווערזיטעט.

וויען, (י. ט. א.) אין דער געביידע פון ווינער אוניווערזיטעט זענען דורך אַנטיסעמיטישע קאָרפּאָראַציעס אויסגעהאָנגען געוואָרען יודען פיינדליכע אויפרופען. דער דאָזיגער פאַקט האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אויפרעגונג. אין פערשידענע קרייזען ווערט אָנגעוויזען, אַז מען טאָר נישט דערלאָזען צו אַזאַ שענדונג פון ווינער אוניווערזיטעט.

די יודישע קהלה אין וויען האָט פּראָטעסטירט ביים בילדונגס מיניסטער און ביי דער אוניווערזיטעטס-מאַכט געגען טאָלערירען אַ יודען-העצערישע פּראָפּאָגאַנדע אין אוניווערזיטעט.

דער רעקטאָראַט האָט מיטגעטיילט, אַז אין קורצען וועט פערעפענטליכט ווערען אַ נייער רעגולאַמין וועגען אויסהעגגען אויפרופען אין דער אוניווערזיטעטס-געביידע און דאַן וועט שוין נישט זיין מעגליך די אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע אין דער פאָרם.

ארץ-ישראל צאַל-טאַריף

ירושלים. (י.ט.א.) דער דעפּאַרטאַמענט פאַר אינדוסטריע ביים ציוניסטישען עקזעקוטיוו אין ירושלים טרעט צו איצט אַרויסגעבען אַ אלפאַבעטישען רעגיסטער פון אַלע סחורות, וואָס אונטערליגען דעם צאָל-אָבצאָהל. דער דאָזיגער רעגיסטער וועט ברענגען פיל נוצען די אימפּאָרטערן אין ארץ-ישראל.

די פעהלערן ווערען אויסגעבעסערט...

אָפיציעלע אָרקעסטערס טאָרען נישט שפּילען „התקוה”.– די ציוניסטישע פאָהן איז נישט די אָפיציעלע פאָהן פון א"י.

ירושלים. (יט"אַ). דער אָרגאַן פון אַראַבישען עקזעקוטיוו אין ארץ ישראל „פּאַלעסטיין” דריקט אויס זיין צופרידענהייט צוליב דעם, וואָס די ארץ ישראל רעגירונג האָט פערווערט די פּאָליציי-אָרקעסטערס צו שפּילען דעם יודישען נאַציאָנאַלען הימן „התקוה”. די צייטונג פאָדערט אויך, אַז די ווייס-בלויע ציוניסטישע פאָהן זאָל אויך פערוועהרט ווערען אין לאַנד.

ירושלים. (יט"אַ). די בריטישע ענציקלאָפּעדיע האָט אין איהר לעצטער אויסגאַבע בעצייכענט דעם ציוניסטישען ווייס-בלויען פאָהן אַלס דעם אָפיציעלען פאָהן פון ארץ ישראל. געגען דעם האָט פּראָטעסטירט דער אַראַבישער ארץ-ישראל-עקזעקוטיוו אין אַ דעפּעשע צום פערלאַג. דער פערלאַג פון דער ענציקלאָפּעדיע האָט דערויף געענטפערט, אַז אין אַלע עקזעמפּלאַרען, וואָס זענען נאָך געבליבען וועט דער פעהלער אויסגעבעסערט ווערען.

עקספּאָרט פון א"י קיין דרום-אַפריקע.

תל-אביב. (י.ט.א.) דאָ איז ענטשטאַנען אַ ספּעציעלע ביוראָ צו פערברייטערן דעם עקספּאָרט פון ארץ-ישראל-סחורות. אַ דעלעגאַט פון דאָזיגע ביוראָ איז אָבגעפאָהרען קיין דרום-אַפריקאַ, כדי דאָרט אָרגאַניזירען דעם פערקויף פון די ארץ-ישראל-פּראָדוקטען.

— ——

די איראָפּעאישע פערשטענדיגונג

געשאַפען אַ ספּעציעלע פעדעראַציע.

פּאַריז, 1. (ספּ. טעל.) אין זאַל „דאָפּסיאַן גאַרנעזשי” איז פאָרגעקומען אַנ'אָרגאַניזיר-פערזאַמלונג פון דער פעדעראַציע פאַר דער אייראָפּעאישער פערשטענדיגונג. עס האָט זיך קאָנסטיטואירט אַ צענטראַל קאָמיטעט אונטער'ן פּאָרזיץ פון ה' עמיל באָרעל, געוועזענער מיניסטער, אַלס גענעראַל סעקרעטאַר איז אויסגעוועהלט געוואָרען ד"ר אַלפרעד נאָסיג.

אין דער קאָנסטיטואירענדער פערזאַמלונג האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון דער מעהרהייט אייראָפּעאישע לענדער. פּוילען איז געווען פערטרעטען דורכ'ן דעפּוטאַט טהוגוט; עס זענען אויך געווען ספּעציעלע פערטרעטער פון פראַנקרייך, ענגלאַנד, דייטשלאַנד. שפּאַניען, רומעניען, בולגאַריען, דענעמאַרק, לעטלאַנד און שווייצאַריען, די מלוכות: טשעכאָ-סלאָוואַקיי, עסטלאַנד, גריכענלאַנד, פינלאַנד און נאָרוועגען זענען געווען פערטרעטען דורך פאָרשטעהער פון זייערע קאָנסולאַטען אין פּאַריז.

דער גענעראַל סעקרעטאַר האָט מיטגעטיילט דער פערזאַמלונג, אַז 26 אייראָפּעאישע לענדער האָבען ביז איצט געמאָלדען זייער פּאָזיטיווע בעציהונג צו דער פעדעראַציע.

עס איז אָנגענומען געוואָרען דער סטאַטוט פון דער פעדעראַציע, איינע פון די הויפּט-אויפגאַבען פון דער נייער קערפּערשאַפט וועט זיין צו קאָאָרדינירען די בעמיהונגען, וואָס ווערען געמאַכט, כדי צו פערווירקליכען אַנ'אייראָפּעאישע פערשטענדיגונג. עס איז בעשלאָסען געוואָרען צונויפצורופען אין יאָהר 1927 אַ פּאַנאייראָפּעאישען קאָנגרעס אין איינעם פון די גרעסערע דייטשע שטעדט.

דער אויסערן-מיניסטער בריאַן, האָט צוגעשיקט צום גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער פעדעראַציע, דר. נאָסיג, אַ גראַטולאַציע-בריף מיט דער ערקלערונג, אַז די אידעען, וואָס זענען געוואָרען אויסגעדריקט אין דעם אויפרוף צו די אייראָפּעאישע פעלקער, ענטשפּרעכען פולשטענדיג די יסודות פון דער פראַנצויזישער פּאָליטיק, דעריבער בעציהט ער זיך זעהר גינסטיג צו די בעמיהונגען, וואָס ווערען געמאַכט אין פראַנקרייך פון מענשען מיט אַ גוטען ווילען מיט'ן צוועק צו פערווירקליכען דאָס פּראָגראַם פון דער פעדעראַציע.

אַנ'אויפשטאַנד אין אורוגוואַי.

ריאָ-דע-זשאַנעיראָ, 1 (ספּ. טעל. אַהער טיילט מען מיט פון מאָנטעווידעאָ, אַז אין סאַן-ראָדריגא (אורוגוואַי), איז אויסגעבראָכען אַ רעוואָלוציע, סאַן-ראָדריגא און וואָרדי איז פערנומען דורך די רעוואָלוציאָנערען.

אויף די שפורען פון די קאַסעברעכער אין דער דיסקאָנטאָ-באַנק

4 פערזאָן שוין אַרעסטירט.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש) די אויספאָרשונג אַרום דער דרייסטער גנבה אין דער שאַך-קאַמער פון דער דיסקאָנטאָ באַנק האָט איצט אָנגענומען אַ סענסאַציאָנעלע ווענדונג. די אויספאָרשונג ווערט געפיהרט דורך 2 בעזונדערע אינסטאַנצען. פון איין זייט פיהרט מען דורך די אָפיציעלע אויספאָרשונג דורך אויספרעגען אַלע פערזאָנען, וואָס האָבען נאָר עפּעס אַ שטיקעל שייכות צו דעם דרייסטען איינברוך. אין משך פון דער וואָך איז שוין צונויפגעזאַמעלט געוואָ[illegible]ליכע בענדער מאַטעריאַל, וואָס [illegible]ית ביז 400 אָנגעשריבענע [illegible]רע אינסטאַנץ אַרבייט [illegible] און איהרע זוכונגען [illegible]ן די הענד פון 3 [illegible]ער ענערגישער [illegible]ר, וועלכער [illegible]קער פון קרו[illegible] פון דער צושניטענער מיכאַלאָווסקאַ, וואָס איהר קערפּער איז געפונען געוואָרען אין אַ וואַליזקע אויפ'ן וואָקזאַל.

די ענערגישע זוכונגען אין משך פון דער היינטיגער וואָך, האָבען פעסטגעשטעלט, אַז די אַלע קלאַנגען און מעשיות, דאָס אין דער דרייסטער גנבה אין דער שאַך-קאַמער פון דער דיסקאָנטאָ-באַנק זאָלען זיין פערמישט עטליכע אָנגעשטעלטע אין דער זעלבער באַנק בעשטעטיגען זיך דערווייל נישט. דאַגעגען איז געמאַכט געוואָרען אַ סענסאַציאָנעלע ענטדעקונג, וואָס האָט די אויספאָרשונג אַ רוק געגעבען שטאַרק פאָראויס, נעמליך, מען איז דערגאַנגען פון וואַנען עס שטאַמען די באַלאָנען מיט זויער-שטאָף, וואָס זענען געפונען געוואָרען אין טונעל און אין דער שאַך-קאַמער. ווי בעוואוסט ווערט דער זויער-שטאָף בענוצט דורך קאַסע-ברעכער ביים אויפרייסען די געפאַנצערטע קאַסעס. ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען זענען די באַלאָנען אויף זויער שטאָף געקויפט געוואָרען ביי צוויי וואַרשאַווער קריסטען, אינהאַבערס פון אַ מעכאַנישען וואַרשטאַט, וועלכע אַרבייטען אַליין אויס אַזעלכע באַלאָנען. ביידע מעכאַניקער זענען געוואָרען פערהאַלטען. דורך זיי איז מען נאָך צוויי טעג זוכעניש דערגאַנגען, ווער עס זענען געווען די קויפערס פון די באַלאָנען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די 2 פערזאָן, וואָס האָבען געקויפט די באַלאָנען, האָבען זיי ווייטער פערקויפט צוזאַמען מיט דעם זויער-שטאָף. איינער איז אַ טעכניקער און דער צווייטער האָט אַמאָל שטודירט אינזשינעריע, נאָר נישט פערענדיגט זיין שטודיום. די 2 זענען אויך קריסטען און מען האָט זיי שוין דאָנערשטאַג פערהאַלטען זיי גיבען נישט קיין קלאָהרע תשובות און זיי פלאָנטערן זיך שטאַרק דערין, ווי אזוי די געקויפטע באַלאָנען מיט זויער-שטאָף, זענען פערקראָכען אין דעם טונעל פון דער דיסקאָנטאָ-באַנק. עס איז פאַרהאַן אַ גרויסער חשד, אַז זיי זענען געווען שותפים צו דער „אונטערנעהמונג” פון בע'גנב'ענען די שאַך-קאַמער פון דער דיסקאָנטאָ-באַנק. דער פערהאַלטענער טעכניקער, וואָס האָט געקויפט די באַלאָנען אין אויבענדערמאָהנטען מעכאַנישע וואַרשטאַט, ווייזט זיך אַרויס, האָט אַ געוויסע צייט געאַרבייט אין קוילעןגרובען אין אויבערשלעזיען.

די ווייטערדיגע שפורען פיהרען שוין אין פויזנער קאַנט, וואו דאָנערשטאָג אין אָוועגד זענען פערהאַלטען געוואָרען איינצע בעקאַנטע דאָטיגע קאַסעברעכער. זיי ווערען געבראַכט קיין וואַרשאַ אויף אַ קאָנפראָנטאַציע.

די 4 פערהאַלטענע זענען דערווייל געבליבען זיצען ביז וואַנען עס וועט אויפגעקלערט ווערען דער גאַנצער ענין מיט די באַלאָנען זויער-שטאָף

DR PRYBULSKI

צוריקגעקעהרט.

יאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38

ווענערישע און האַר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט, דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

אכטונג!

די לאַנגיעהריגע בעוואוסטע פאַבריק פון

שאַמאַט-

אייוועןאון קוכען

– פון –

וואָלטשאַנסקאַ 63

איז אויף שטענדיג פערוועהען מיט אַ גרויסען אויסוואַל פון פערשידענע שאַמאַט - אייוועןאון קוכען. איינלענדישע און אויסלענדישע ביליג און פּינקטליך! מיט אכטונג 810

ש. ראָזענבלום.

פּריוואַט-וואוינונג דזיערנאַ 24.

ם די וועש! אַ קויפט נישט וועש!

אויסבאַרגונג „OSZCZĘDNOŚĆ”

w ŁODZI, przy ul. Nowo-Cegielnianej 3/5, Tel. 55-3[illegible]

[illegible]ויסלענדישען מוסטער אין רעכט אוים וועש ווי צום ביישפּיל: סערוועטקעס, האַנדטיכער, [illegible] ליילעכער, מאַנטלען, בלוזען, דאַמען און הערען-שלאָפראָק

[illegible]יכליך פאַר'ן פּרייז פון בלוזען וואַשען.

מיר בעקאָנט, אַז מיר נעהמען אָן אַלעראַרט וועש צום וואַשען. די בעשטעלונגען ווערען אויסגע[illegible] שעה. מיר נעהמען אָן טעלעפאָנישע בעשטעלונגען. – רעגירונגס - אינסטיטוציעס, אויך [illegible]ענטליכע ערטעלען מיר ראַבאַט.

796

נאזיום

עלעקטרישע פאַנאָטאַוויע

[illegible]ם ליכט איז אויסגעלאָשען [illegible]ער מאָטאָר איז שטעהן געבליבען

קלינג [illegible]זלד 8-27

גיכע עלעק[illegible]שע הילף!!!

[illegible] אַ גאַנצען מעת-[illegible] אויך אין יום-טוב. 86

לאָדז. יאַנואַר 1927

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. יאַנואַר 1927

ב. זינגע

עס איז נישט רוהיג

דייטשע פעסטונגען אויף מזרח.

דאכט זיך, אַז עס איז חגא, עס דאַרף זיין שטיל'וואָרום דער סיים שלאָפט און אַלערליי געבעגענישען, וואָס האָבען זיך אונז געשראָקען מיט אַ וואָך צוריק, זענען פאַרביי. עס איז שוין בעקאַנט, אַז מיר וועלען נישט האָבען צו טון די לעצטע וואָכען מיט ענין ליטא, פּערקעהרט עס געהען אַרום קלאַנגען אַז צווישען ליטא און פּוילען וועט קומען צו אַ פאַרשטענדיגונג אין דער פּראַגע פון ניזאַן, אַז עס וועלען רעגולירט ווערען די קאָמפּליצירטע באַהן-סכסוכים צווישען ווילנע און ליטא, עס איז שוין אָנגעקומען אַן אָפיציעלע ידיעה, אַז אַלע קלאַנגען וועגען רעקאָנסטרוקציע פון דער אַ נייער רעגירונג זענען נישט ריכטיג. מ'האָבען שוין זאָגאַר ידיעות, אַז דער בודזשעט-בילאַנס פאַר'ן חודש דעצעמבער איז דורך מיט אַ בעדייטענדען עודף פון עקספּאָרט איבער דעם אימפּאָרט. די רעכטע פּאַרטייען זענען אויס'ן שטורעם, און דער לאַגער פון גרויס-פּוילן וויזט זיך אויס דערווייל פאַר אַ לער פון גרויס-מאַגיע.

די מהה פון די רעכטע אויף צו געווינען גלחים לטובת דעם קאַמף מיט דערעגירונג איז נישט געלונגען. דער וויצפּרעמיער רוהט סתם אָט אין זאַקאָפּאַנע. עס איז שטיל, ווי עס פּאַסט בעת חגא און דאָך הערט נישט אויף אין פון צו הערשען אַ נערוועזע שטימונג זי קומט פון גאָר אַנדערע זייטען. ס'איז פאַרגעפיהל פון פּאָליטישע מעגליכקייטען, וואָס ערוואַרטען פּוילען, אַלס אַ פון אַ געפאַהר, וואָס הערט נישט אויף צו דראָהען פּוילען.

דער ראַפּאַלער טראַקטאַט, וואָס האָט בעגליק פּוילען מיט גרעניצען אויף מערב, רט אַלץ מעהר אויסגעלויפּטערט יעדען אַז נעמט אַרויס דייטשלאַנד פון דערלאַנגען בוך צו עטליכע פּאַראַגראַפען, און אפילו דער בייזער פּוינקאַרע מאַכט זיך נישט וויסענדיג און ערלויבט דייטשען צו גנב'נען אַהן פראַנקרייכס שאָדען.

אָהן פראַנקרייכס שאָדען? וואָס הייסט אַזאַ מיהאָרם? דאָס הייסט, אַז דייטשלאַנד אָבירט פאַר יעדען פּריין- צו בעקומען ענטשעדיגונג צוליב דער גאַראַנטיע פון פראַנקרייך'ס גרעניצען. קען דייטשלאַנד אַרויסטרעטען אָפען מיט אַ פאַרשלאָג וועגען דער רעוויזיע פון איהרע מזרח-גרעניצען, פראַבי זי כאָטש פון אַנ'אַנדערע זייט אַנצוריהרען דעם ענין. אין מיטען העלען כ' ווערט אַקטועל די פראַגע פון די דייטשע פעסטונגען אויף מזרח. דייטשלאַנד דערשרעקט זיך פלוצים פאַר לען און בעט דעם אַמבאַסאַדאָרען-ר, מען זאָל איהר ערלויבען צו האַלטען די ביזאיצטיגע פעסטונגען אין קעניגסבערג, ברעסלוי און אַנדערע פּונקטען. מען זאָל ערלויבען זיי צוצופּאַסען דער מאָדערנער טעכניק. מיט איין וואָרט אַביסעל מעהר פּולווער און האַרמען אויף דער דייטש-פּוילישער גרענעץ זעלבסטפאַרשטענדליך, אַז די דייטשען וועלען צושטעלען די נויטיגע ציפערן און ראיות. זיי גרייטען אפילו צו בציעלע מעמאָריאַלען און שיקען אַרויס ספּעציעלען געגעראַל צו פאָש'ן, אַז ער אַליין זאָל מסכים זיין. עס פאָרט אַרויס דער דייטשער גענעראַל פּאַולס, וועלכער דאַרף פיהרען די ... אונטערהאַנדלונגען און זעלבסט-פאַרשטענדליך, אַז ער וועט איהם ... נגען אויסצודינגען, ד. ה. עס וועט ... געלונגען אַזוי אַרום צו פאַרשטאַרקען די האַפנונגען פון די דייטשע ... אָרט, וועלכע גלויבען, אַז זיי וועלען אין אַ גיכער צייט האָבען די געלעגענהייט צו קעמפען פאַר דעם קאָרידאָר, אויבערשלעזיען וכדומה.

דאָס איז דער פּועל-יוצא פון לאָקאַרנאָ, פון פראַנקרייך'ס אָבגעשוואַכטער לאַגע, פון ענגלאַנד'ס צרות מיט כינא. דאָס איז אפשר אַ רעזולטאַט פון די אומנאַטירליכע שנוראַוואַדלעס, אין וועלכע מען האָט געקוועטשט דייטשלאַנד, אָבער דאָס איז אויך אַנ'אָנזאָג, אַז דאָס אַריינגעמען פון דייטשלאַנד אין ראַט פון פעלקער-בונד וועט נאָך נישט ענטשיידען די פראַגע פון שלום אין אייראָפּא.

עס איז איצט מ'כלומר'שט שטיל. די פּאָליטיק דרעמעלט, אָבער די לעצטע בריף פון ענגלישען גענעראַל מאָרגאַן, וועלכער דערצעהלט וועגען דייטשלאַנדס בעוואָפנונג, די נסיעה פון דייטשען גענעראַל פּאַולס, וועלכער וויל דוקא איבערלאָזען די דייטשע פעסטונגען אויף מערב, בעווייזען, אַז אין דער וועלט-פּאָליטיק איז נישט רוהיג, אַז דאָס געשפּענסט פון אינטערנאַציאָנאַלע קאָמפּליקאַציעס ווערט ווייטער אַקטועל און דראָהט די אינטערעסען פון פּוילען. נישט דער שפּיאָן ליקאַשיק אין קאָוונע, נאָר דער גענעראַל פּאַולס פון דייטשלאַנד איז אַ באַראָמעטער פון דער דייטשער געפאַהר, וועלכער איז נאָכאַמאָל אַרויסגעשפּרונגען בעת די חנאות.

פון אַנטיסעמיטיזם—צו יודען-פערטיידיגונג.

די אינטערעסאַנטע געשיכטע פון גראַף קודענהאָווע-קאַלערגי.

(קאָרעספּאָנדענץ פון חיען צום „נייעם פאָלקסבלאַט").

יעדער גרויסער אינטערנאַציאָנאַלער צוזאַמענשטאָהר צייכענט זיך אויס דורך יודישע פּערזענליכקייטען און דורך יודישע מיטאַרבייט. אומעטום וואו די וועלט זוכט אַ וועג צו פרידען, צו אָרדנונג, צו ענטוויקלונג און צו וואוילשטאַנד, זענען יודען די ערשטע, וואָס מעלדען זיך צו דער אַרבייט. סיי צווישען די וועגוויי-זער, סיי צווישען די, וועלכע פיהרען דעם אידעאַל צו זיין פאַרווירקליכונג.

מיט רעכט איז געפאַלען די בעמער-קונג פון דער גרויסער דענישער שריפט-שטעלערין קאַרין מיכאַעליס, אַז די איידעע פּאַנאייראָפּע שטאַמט פון אונזער גרויסען געאָרג בראַנדעס, וועלכער האָט שוין 20 יאָהר צוריק אויפגענומען דעם קאַמף פאַר איהר נויטיגער רעאַליטעט. אויך די קאָנגרעס אידעע איז געבאָרען פון אַ יודישער סביבה. גראַף ריכאַרד קודענהאָווע-קאַלערגי האָט אַ יודישע פרוי און פיהלט זיך אַמבעסטען אין דער סביבה פון יודישע אינטעלעקטועלע. ער אַליין, זיין פרוי די בעריהמטע אַרטיסטין פון ווינער בורגטעאַטער, אידאַ ראָלאַנד (זי איז אַ געבאָרענע גאַליציאַנערין, הייסט פון דער היים קלויזנער און איז פאַרשוויגערט מיט גאַליצישע ציוניסטען-פיה-רער) און דער וועלט-בעריהמטער וויאָלין קינסטלער בראָניסלאַוו הובער-מאַן, אָט די דריי קעפּ האָבען מיט זייער גאַנצער נשמה זיך אַריינגעלעבט אין דער פּאַנאייראָפּעאישער אידעע און בע-שלאָסען ווידמען דער אידעע זייער לע-בען, ביז זי וועט אַליין ווערען אַ לע-בענדיגע ווירקליכקייט.

צוויי יודען און איין אַריסטאָקראַט פון געמישטען אייראָפּעאישען מיט יאַ-פּאַנישען געבליט (קודענהאָוועס מוטער איז אַ יאַפּאַנישע פירשטין) האָב אויף זיך גענומען צו ראַטעווען אייראָפּעס איידעלמענש, אייראָפּעס קולטור און איי-ראָפּעס וואוילשטאַנד פון אונפאַרמיידלי-כען אונטערגאַנג. ריכאַרד קודענהאָווע, גראַף, דאָקטאָר און שריפטשטעלער איז אַ בעוואוסטער און איבערצייגטער פּילאָ-סעמיט, אַ פערשטענדיגער און בעוואוסט-זיניגער יודענפריינד. שוין אין זיין בוך „אַדעל" מאַכט ער אַ חילוק צווישען גע-באָרענעם און גייסטיג יחוס. שטעלענ-דיג דעם גייסטיגען אַריסטאָקראַט העכער פאַ'ן געבאָרענעם. אָבער די יודען זע-נען ביי איהם ביידע צוזאַמען: געבאָ-רענער און גייסטיגער אַדעל צוגלייך. פאַרהאַן פילע קריסטליכע פריינד און פערטיידיגער פון די יודען. ביי די מעהרסטע פיהלען זיך אָבער מאָטיווען פון חסד פון מלחמה מיט זיך אַליין (ווי למשל אפילו ביי טאָלסטאָי) פון אָנגעמען זיך פאַר די יודען לשם מצוה פון הומאַ-ניטעט, אָבער ריכאַרד קודענהאָווע דאַרף זיך נישט אַראָפּלאָזען צו די יודען. עס איז ביי איהם קיין רחמנות געפיהל. אדרבא, ער האַלט, אַז די יודען דאַרפען זיך פיהלען אַלס שטאָלצע אַריסטאָקראַ-טישע אייראָפּעאישע מענשען, מחמת ווי נאָר די יודען זענען אַרויסגעטראָטען אויף דער אַרענע פון דער מענשליכער געשיכטע, האָבען זיי כסדר פערטיילט און געשענקט גרויסע מתנות דער מענש-הייט. די יודען גיבען תמיד מעהר ווי זיי נעמען, די גאַנצע וועלט איז זי שולדיג עפּעס.

דער אייראָפּעאישער אַנטיסעמיטיזם טוט זעהר וועה דעם יונגען געלעהרטען גראַף דר. קודענהאָווע. זיין אַזיאַטישער בלוט-חלק רעוואָלטירט געגען דעם דאָ-זיגען ראַסענהאַס. ער האָט ערשט אין די לעצטע יאָהרען אָנגעשריבען אַ שאַרפע זעהר גייסטרייכע אַרבייט געגען אַנטיסעמיטיזם. די דאָזיגע בראָשורע איז געוואָרען שטאַרק פערשפּרייט אין גאַנצען דייטשען שפּראַך געביט. זי איז אויך זעהר רעפלעקטירט געוואָרען אין די העכערע שיכטען פון דער אייראָ-פּעאישער געזעלשאַפט. זי צוקלאַפּט ווי-סענשאַפטליך און הומאַניסטיש די לעצ-טע יסודות פון אַזויגערופענעם אינ-טעלעקטועלען אַנטיסעמיטיזם.

ס'איז אינטערעסאַנט, וואָס שוין זיין פאָטער, דער בעריהמטער דיפּלאָמאַט און אָריענט פאָרשער, גראַף היינריך קודענ-האָווע (ער איז געווען פיל יאָהרען עסטרייכיש-אונגאַרישער אַמבאַסאַדאָר אין טאָקיאָ) האָט זיך פערנומען מיט דעם אַנטיסעמיטיזם אַלס פּלאָג פון די איי-ראָפּעאישע פעלקער. דער אַלטער קו-דענהאָווע האָט שוין אָנגעשריבען זעהר אַ גייסטרייך בוך געגען אַנטיסעמיטיזם און דעם זוהנס בראָשורע איז אַציגד בייגעשלאָסען אַלס הקדמה צום פאָטער'ס בוך. נאָך אינטערעסאַנטער איז די גע-שיכטע פון אַלטען קודענהאָוועס בוך גע-גען אַנטיסעמיטיזם.

גראַף היינריך קודענהאָווע, עסטריי-כישער באָטשאַפטער אין יאַפּאַן, אָר-יענט געלערנטער און אַ בעהערשער פון 17 שפּראַכען מיט זייערע ליטעראַ-טורען איז אַמאָל געווען אין געלטנויס. ער איז ווי פיל אַריסטאָקראַטען, גע-גאַנגען צו יודען לייהען געלד דוקא איהם איז אויסגעקומען אַריינפאַלען אין די הענד פון אַ מיאוסען וואוכערער, וועלכער האָט ביי איהם גענומען ג'ויסע פּראָצענטען און איז בכלל געווען אַ מיאוסער בן-אדם. דאָס האָט דעם אַלטען דיפּלאָמאַט שטאַרק פערדראָסען און ער האָט בעשלאָסען זיך נוקם זיין אין יודען דורך אַ שאַרפע אַנטיסעמי-טישער פּובליקאַציע, הגם ער איז גע-ווען אַ גרויסער געלערנטער, האָט ער דאָך ווענ'ג וואָס בעוואוסט טיפערעס און זיכערעס וויסען איבער'ן יודענטום. אַלס ערנסטער פאָרשער און געלערנטער האָט ער בעשלאָסען בעקענען זיך נעהנ-טער מיט יודענטום פריער, איידער ער געהט אָנשרייבען זיין אַנטיסעמיטיש בוך.

ער האָט געוואָלט זיין בוך זאָל נישט זיין איינע פון פיל אַנטיסעמיטישע פּוב-ליקאַציעס, נאָר אַ פונדאַמענטאַלע רעכט-פערטיגונגס טעאָריע פון אַנטיסעמיטיזם. גראַף היינריך קודענהאָווע קען זיין נאָר אַ וויסענשאַפטליכער אַנטיסעמיט. סתם פלאַפּלען פּאַסט נישט פאַר דעם ערנ-סטען און געלערנטען דיפּלאָמאַט.

האָט ער זיך גענומען שטודירען גרינ-דליך יודענטום און יודישקייט, ליטעראַ-טור און לעבען, אַלטע און נייע צייט, כדי אָנזאַמלען דאָס נויטיגע מאַטעריאַל פאַר זיין בוך, אָבער וואָס טיפער ער האָט שטודירט די יודען און זייער גע-שיכטע, אַלץ מעהר האָט זיך זיין אַנטי-פּאַטיע פערוואַנדעלט אין סימפּאַטיע צום שרעקליך געפייניגטען יודישען פאָלק. ער האָט זיך דאָן געווינדערט איבער זיך אַליין, ווי ער האָט אַלס מענש פון הויכער קולטור און פון אוניווערסאַלער בילדונג אפילו נאָר געקאָנט טראַכטען צו פערשרייבען זיך אין אָרדינערען אַנ-טיסעמיטישען אַדרעס-בוך. פון זיין גע-פּלאַנטען אַנטיסעמיטיש'ן בוך קעגען די יודען איז אויסגעוואַקסען אַ וואונדער-באַרע פערטיידיקונגס-שריפט פאַר יודען און יודענטום. נישט קיין אַפּאָלאָגיע פון בעקאַנטען סאָרט, נאָר אַ גרינדליכע אָפּ-האַנדלונג קעגען אַנטיסעמיטיזם.

דער זוהן ריכאַרד האָט אַלזאָ געהאַט ביי וועמען צו לערנען. ער האָט זיין קלאָרע סימפּאַטישע שטעלונג לגבי די יודען מאַניפעסטירט דורך זיין אייגענער חתונה מיט אַ יודיש קינד. אָהן שמד און אָהן זעלבסטפערלייקענונג. ער איז גע-בליבען אַ דייטש און זי אַ יודישע טאָכטער.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פּאַנאייראָפּע-אישען קאָנגרעס זענען אָט די פאַקטען אַ שטאַרקע בערוהיגונג, ווייל כל זמן די פּאַנאייראָפּעאישע בעוועגונג ווערט גע-פיהרט און קאָנטראָלירט דורך ריכאַרד קודענהאָווע—וועט דער אַנטיסעמיטיזם נישט האָבען אין איהר קיין שליטה.

(יט"אַ) **מ. א. טענענבלאַט.**

נאָך ערגער, ווי ביי די אראבער.

פאָרזיצער פון פערבאַנד פון דער יודישער יוגענד אין פראַנקרייך חעגען זיין רייזע אין טוניס און אלזשיר.

פּאַריז, (יט"אַ) ה' פּאַליער, דער פאָרזיצער פון אַלגעמיינעם פערבאַנד פון דער יודישער יוגענד אין פראַנק-רייך איז צוריקגעקומען פון זיין רייזע קיין טוניס און אלזשיר און האָט איבער-געגעבען דעם פאָרשטעהער פון דער י. ט. אַ. די איינדרוקען פון זיין רייזע.

אין טוניס און אלזשיר געפינט דער יודישער נאַציאָנאַלער געדאַנק אַ הייסען אָפּקלאַנג. עס איז דאָ ברייט פעלד פאַר יודישער קולטור-אַרבייט. די יודען אין אלזשיר זענען מעהר אַסימילירט און מעהר מאָדערניזירט אונטער'ן איינפלוס פון דער פראַנצויזישער קולטור, ווי די טוניסער יודען. די רענעסאַנס-בעוועגונג טראָגט דאָ אַ בולט'ען פּסיכישען כאַראַק-טער, קיינער האָט דאָס נישט אָרגאַני-זירט. די בעוועגונג איז פולשטענדיג אַ וועלטליכע. די רעליגיעזע עלעמענטען שטעהען פון דערווייטענס, ספּעציעל אין טוניס, הגם דער איינפלוס פון די רע-ליגיעזע טראַדיציעס איז נאָך זעהר שטאַרק, דאָך ענטוויקעלט זיך דאָרט אַ מונטערע אויפלעבונגס-בעוועגונג. די דאָזיגע לענדער האָבען אַנ'אויסגעצייכענ-טען באָדען פאַר דער ציוניסטישער אַרבייט. צום בעדויערן דאַרף מען פעסט-שטעלען, אַז די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון די יודישע מאַסען, סיי אין אלזשיר סיי אין טוניס איז זעהר אַ שלעכטע. מען קען דאָרט זעהען גאַנצע יודישע קוואַרטאַלען, וואו עס הערשט אַ גרויסע נויט און אפשר דערפאַר טאַקי איז זייער סאָציאַ-לער צושטאַנד ערגער אפילו ווי ביי די אַראַבער.

נייע יודישע קאָלאָניסטען.

דער אָנהויב פון דער נייער קאָלאָניזאַציע-קאַמפּאַניע אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

מאָסקווע. (י.ט.אַ.) אין מיטען פון לויפענדען חודש האָט זיך אָנגעהויבען די קאַמפּאַניע פון בעזעצען אויף ערד די יודישע משפחות, וואָס וועלען איינ-געאָרדענט ווערען לויט'ן קאָלאָניזאַציע פּלאַן פאַר'ן יאָהר 1927. די נייע קאָ-לאָניסטען ווערען איצט געבראַכט אויף זייערע ערד-שטחים און זיי פיהרען אויס די הערבסט-אַרבייטען אונטער דער לייטונג פון אַגראָנאָמען. אויף ווינטער וועלען זיי זיך צוריק אומקערען צו זייערע איצטיגע היימען, כדי אין פריהלינג 1927 שוין ענטגילטיג זיך בעזעצען אין זייע-רע נייע וואוינערטער. היי-יאָהר האָט מען נישט פערעגיסטרירט נייע קאָלאָ-ניסטען, ווייל די ליסטעס פון פאָריגען יאָהר נעמען אַרום 20,000 משפחות. פון דער צאָהל וועלען קאָלאָניזירט ווערען 4000 משפחות. פון די איבעריגע 16,000 וועלען קענען היי-יאָהר בעזעצט ווערען נאָך 4000 משפחות. צוליב דעם ווערען נישט אָנגענומען נייע ביטעס וועגען בעזעצען אויף ערד, ווייל זיי וואָלטען געקענט ערלעדיגט ווערען ערשט פיל שפּעטער.

יודישע „אוטשא טהעם" אין קיעוו.

קיעוו. (י.ט.א.) אין דער שטאָט טייל פון קיעוו פּעקראָווקאַ (אַמאָל-פּאָ-דאָל) וועלכער איז בעוואוינט מעהר-סטענס דורך יודען זענען איצט איינ-געאָרדענט געוואָרען פיער יודישע פּאָ-ליציי-בעצירקען. די דאָזיגע בעצירקען בענוצען זיך מיט דער יודישער שפּראַך. אין דעם שטאָט-טייל איז אויך פאַרהאַן אַ יודישער געריכט.

זאַל פילהאַרמאָניע

קאָנצערט-דירעקציע אַלפרעד שטריך.

דאָנערשטאָג, ד. 6 יאַנואַר 1927, 8.45 אוו. וועט אויפ'ן אַלגעמיינעם פערלאַנג פון פּובליקום פאָרקומען

נור 1 קאָנצערט

דאָס פּראָגראַם וועט אויספילען דער בער. און בעליבטער יוד. אַרטיסט

Wiktor CHENKIN

דער געניאַלער אויספיהרער פון די יודישע פאָלקסטימליכע און חסיד'ישע מאָטיוען, וועט זינגען אַ גאַנצע רייה נייע לידער.

אויך די קאָלאָראַטור-זינגערין

זאָפיאַ דאַבראַוואָלסקאַ - פּאַוולאָווסקאַ.

ביים קלאַוויר: פּראָפ. לודוויק אורשטיין.

252 בילעטען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

דאס לאדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
2. יאַנואַר 1927.

2
זונטאָג
כח
טבת תרפ"ז

יאַנואַר
זון-אויפגאַנג 7.17
זון-אונטערגאַנג 3,30
לענג פון טאָג. 9

טאָג-נאָטיצען.

צום 15-יעהריגען יוביליאום פון דער יודישער האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.

דער יודישער אָרגאַניזירטער האַנד-ווערקער אין לאָדז פייערט אין חודש יאַנואַר 1927 זיין יום-טוב. עס ווערט 15 יאָהר זייט דער יודישער בעל-מלאכה אין לאָדז האָט פערשטאַנען דעם זין און אינהאַלט פון פעראייניגונג און אָר-גאַניזאַציע און אַ דאַנק עטליכע אויס-ריכטיגע און ענערגישע עסקנים איז ער צוגעטרעטען איבערצופּנדערען די חברות פון די בעלי-מלכות, ווי די חברה חייטים, סנדלערס א. א. אין גרויסע שטאַרקע פראָפעסיאָנעלע און קולטורע-לע אָרגאַניזאַציעס.

דער וועג זייט דעם יאָהר 1912 ביז איצט איז געווען אַ פערשידענאַרטיגער: געווען צייטען, ווען ער איז געווען פול מיט דערנער, געווען אָבער צייטען, ווען דער וועג איז געווען בעזייט מיט רויזען.

דער יודישער האַנדווערקער איז אין פערלויף פון 15 יאָהר געגאַנגען אין דער ריכטונג פון פלעגען זיין זעלבסט-ווירדע, זעלבסטהילף און נאַציאָנאַלער אויפלעבונג.

בעזונדערס לאָדז האָט דעם גרויסען כבוד און זכיה, וואָס זי האָט געשאַפען די ערשטע האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע און זי דערפיהרט צו איהר היינטיגען מצב.

מיר האָבען בעשלאָסען דאָס דאָזיגע שטיק געשיכטע, די 15 יאָהר יודישע האַנדווערקער-בעוועגונג, צו ווידמען אין אונזער צייטונג אַ בעדייטענד אָרט אין פערלויף פון חודש יאַנואַר. מיר ווילען זיך אָפּשטעלען נישט נאָר אויף כראָנאָ-לאָגישע געשעהענישען און סטאַטיסטישע ציפערען, נאָר ווי ווייט מעגליך גע-בען אַ גענויע כאַראַקטעריסטיק און אָפּ-שאַצונג פון די פערזענליכקייטען, וועל-כע האָבען גענומען אַן אַקטיווען אַנטייל אינ'ם אויפבוי פון די יודישע האַנד-ווערקער-אָרגאַניזאַציעס אין פוילען בכלל און בפרט אין לאָדז.

י. ראנקין.

סינדיקאַט פון דער גרויס-טעקסטיל-אינדוסטריע

קאַמף נעגען דער קליין-אינדוסטריע. — עקספּאָרט. — לאָדזער פּראָדוקציע האַלט אויס די אויסלענדישע קאָנקורענץ.

אין דער לעצטער צייט — בעת אין גאַנץ אייראָפּע און אַמעריקאַ קומט פאָר די קאָנצענטראַציע פון דער אינדוסטריע און ס'ווערען דאָ און דאָרט געשאַפען קאַרטעלען און סינדיקאַטען פון די גרויס-אינדוסטריעלער, האָט מען אין לאָדז אָנגעהויבען פיל צו רעדען וועגען אַ סינדיקאַט פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע. די איניציאַטיווע האָט אויף זיך גענומען דער פּרעזעס פון דער אַקציען-געזעל-שאַפט שייבלער און גראָהמאַן, ה' העג-ריק גראָהמאַן. ער האָט צוזאַמענגערו-פען אַ רייהע קאָנפערענצען וועגען פער-איינהייטליכען די פערקויפס בעדינגונגען א. אַ. וו.

דער דירעקטאָר פון דער אַקצ. געז. שייבלער און גראָהמאַן ה' קראַפּוסקי, דערצעהלט וועגען דעם ענין אין אַ גע-שפּרעך מיט אַ זשורנאַליסט: די סינדי-קאַליזאַציע פון דער טעקסטיל אינדוסטריע איז נישט געלונגען צוליב 2 טעמים: ערשטענס ווייל ס'איז נישטאָ ביי קיי-נעם אַ חוץ דער פירמע קרושע און ענ-דער קיין נאָרמאַלע קאַלקולאַציע, און די גרעסטע טייל פירמעס עסט צוליב דעם ביסלעכווייז אויף זייער אייגענעם קאַפּיטאַל. צווייטענס — די קליין-אינדו-סטרי. זי וואַקסט אויס ווי שוואַמען נאָך אַ רעגען, עקזיסטירט פון איין סע-זאָן ביז צום צווייטען צאָהלט קליינע שטייערען, אָדער צאָהלט זיי איינגאַנצען נישט און דערפאַר קענען זיי שטעלען ביליגערע פרייזען פאַר די אַרטיקלען, וואָס ס'ארבייטען אויס די גרויס-אינ-דוסטריעלער, הגם זיי ליפערן די אויס-אַרבייטונגען פון די זעלבע מוסטערן, נאָר אין אַ נידריגער קוואַליטעט.

דער אויסלענדישער סוחר, וועלכער איז אַ גוטער פּאַלמאַ, לעגט די הויפּט-אַכט אויף דער קוואַליטעט פון דער סחורה, ביי אונז איז די הויפּט-זאַך — דער פּרייז. דער עקספּאָרט געפינט זיך הויפּטזעכליך אין די הענד פון דער גרויס-אינדוסטרי. אין די הויפּט-צענט-רען פון עקספּאָרט — רומעניען, נאָהנ-טער מזרח, באַלקאַן-מלוכות טרעפט זיך אונזער אינדוסטרי אָן מיט דער טשע-כישער און איטאַליענישער קאָנקורענץ. די בעדינגונגען פון עקספּאָרט זאַגען שלעכטע און ס'קומט אויס אָפט צו פער-קויפען אָהן פערדינסט, אַבי צו פער-גרעסערען דעם אומזאַץ. די לאָדזער סחורות האָבען אַ גוטען רוף אין אויס-לאַנד. די גייכישע רעגירונג האָט אויס-געדריקט איהר ספּעציעלען דאַנק פאַר די אויסגעפיהרטע מיליטער-בעשטע-לונגען.

די טשעכישע אינדוסטריע, וואָס האָט אָנגעזאַמעלט גרויסע לאַגערן פון סחורות, פערקויפט זיי מיט 30 פּראָצ. אונטערן אייגענעם פּרייז און טראָגט דעם אַלעם, האַלט אויס די לאָדזער טעקסטיל-אינ-דוסטרי די קאָנקורענץ מיט דער אי-טאַליענישער און אפילו טשעכישער.

דעלעגאַציע פון לאָדזער קליינהענדלער אין פינאַנץ-מיניסטעריום.

פּאַטענטען פון 3 קאַטעגאָריע, שטייערן-אַמנעסטיע, נאָוועלע צום געזעץ וועגען אומזאַץ-שטייער.

דער ראָט פון די קליינהענדלער-פער-איינען פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע האָט אינטערוועניִרט אין פינאַנץ מיני-סטעריום וועגען אַ רייהע פראַגען, זיי האָבען פערלאַנגט, אַז אויף פּאַטענטען פון 3 קאַטעגאָריע זאָל מען קענען שלי-סען גרעסערע טראַנזאַקציעס און אַז אין די דאָזיגע אונטערנעהמונגען זאָל זיך קענען געפינען ביז 25 פּראָצ. לוק-סוס אַרטיקלען, וואָס האָבען ביז איצט געקענט פערקויפט ווערען נאָר אין אונטערנעהמונגען פון דער 2 קאַטעגאָר-יע. די דאָזיגע פּאַטענטען זאָלען אויך קענען האָבען די געשעפטען, וואָס הא-בען אַ גרעסערען אומזאַץ ווי 30 מיל. זל. אַ יאָהר.

די דעלעגאַציע האָט אויך פערלאַנגט, אַז אין די אונטערנעהמונגען פון 3 אין 4 קאַטעגאָריע זאָל קענען זיין בעשעפ-טיגט מעהר ווי 1 אַנגעשטעלטער.

די דעלעגאַציע האָט אויך פערלאַנגט, אַז פאַר די פּאַראָרימטע שטייער צאָה-לער זאָל נעשענקט ווערען זייערע שטיי-ער חובות ביז 1 יאַנואַר 1927.

דער דאָזיגער פערלאַנג ווערט שוין טיילווייז אויסגעפיהרט אין אינדיווידו-עלע פאַלען, און ביי דער נאָוועליזירונג פונ'ם נעזעץ וועגען אומזאַץ-שטייער זאָל דער דאָזיגער פערלאַנג בעריקזי-כטיגט ווערען פּרינציפּיעל.

כדי אויסצואַרבייטען די אויסבעסע-רונגען צו דער נאָוועלע וועט היינטיגע וואָך פאָרקומען אַ קאָנפערענץ פון די קליינהענדלער.

סילוועסטער אין לאָדז.

(—) דער היי-יעהריגער סילוועסטער איז אין לאָדז געפייערט געוואָרען לעבע-דיג אָבער — בצמצום.

ס'זענען פאָרגעקומען מאַסקען-בעלער און אַ רייהע פערוויילונגען אין פער-איינען, זאַלען, רעסטאָראַנען און פּרי-וואַטע וואוינונגען, אָבער אומעטום האָט זיך שטאַרק אָנגעזעהען דער געלד-דוחק.

אין די עפענטליכע לאָקאַלען האָט מען אַמייסטען געזעהן מיליטער-לייט, מלוכה'שע און קאָמונאַלע בעאַמטע.

ביי די בופעטען האָט מען אָבער נישט געקויפט קיין כך שאַמפּאַניער; דאַנצען איז געווען אַ שטאַרקע נאָכפראַגע אויף... זאָדע-וואַסער, טעה און מינעראַלבקעס, וועלכע זענען נישט אַזעלכע טייערע פּראָדוקטען...

צווישען דעם טאַנצעדיגען סילוועס-טער-עולם האָט מען אויך נישט ווייניג געזעהן אחינו-בני-ישראל, וועלכע האָבען מקבל פּנים-געווען דאָס יאָהר 1927 מיט'ן געזאַנג פון „התיקוה" און „הבימה'שע" נגונים און די פּאָעטע-גראַמאַ-און פאַר לעאָפּאָנען האָבען געאַרבייט מעשים...

אָבער אין אַלגעמיין האָבען די גע-שעפטען פון געטראַנקען, צוקערוואַרג און אַנדערע זיסיגקייטען ערב-סילוועס-טער געלייזט גאַנץ שעהנע מזומנים און די קונים האָבען זיך געאיילט וואָס-מעה איי-צוקויפען און חלילה גאָר נישט צו פאַרגעסען, — ווי ס'וואָלט זיך געהאַנדעלט אין — פקוח-נפש...

— — —

צופים איבער דער וועלט.

דער פוס-געהער נעכטען געווען אין לאָדז.

פרייטאָג האָט אונזער רעדאַקציע בע-זוכט ה' יעזשי גאַיסער פון גראַץ, אַ וועלט-רייזענדער, וואָס האָט זיך לויט'ן אויפטראַג פון טשעכישער ראָד-ספּאָרט-פעראייניגונג זיך פאָרגענומען מאַכען אַ וועלט-רייזע אין פערלויף פון 6 יאָהר. די בעדינגונגען פון דער רייזע זענען געהען צו פוס, זיך בענוצען מיט אַ ראָד ווער און פון 35—40 קילאָמעטער אַ טאָג מעג ער מאַכען מיט דער אייזען-באַהן. זיינע מיטלען שאַפט ער זיך פון פער-קויפען זיינע פאָטאָגראַפיעס. ה' גאַיסער אַ שעהנער שלאַנקער, וואַקסיגער יונ-גערמאַן, איז אַלט 25 יאָהר. זיין רייזע האָט ער אָנגעהויבען אין סעפּטעמבער 1925 און איז פון איצט שוין אַדורכגע-גאַנגען איטאַליען, שפּאַניען, פּאָרטוגאַל, פראַנקרייך, האָלאַנד, דייטשלאַנד, עסט-רייך, סערביען, מאָנטענעגראָ, אַלבאַניען, טערקיי, בולגאַריען, רומעניען, אונגאַרן, טשעכאָסלאָוואַקיען, און איצט איז ער געקומען קיין פוילען. אין מאָנטענעגראָ איז ה' גאַיסער בעפאַלען-געוואָרען און מ'האָט ביי איהם צוגענומען אַלץ וואָס ער האָט ביי זיך געהאַט, צווישען אַנד. 1000 אָפּצייכנונגען פון פּערש. ספּאָרט-געזעלשאַפטען, זייט דאַן שיקט ער אָפּ גרופּענווייז צו 50 שטיק די ספּאָרט-אָפּצייכנונגען, וואָס ער בעקומט אַ היים. אַזעלכע האָט ער שוין אָפּגעשיקט 650 שטיק און אויך אַ בוך מיט 7.000 שטעמ-פּלען און אונטערשריפטען פון פערשידענע פעראיינען. געזעלשאַפטליכע און קאָמו-נאַלע אינסטיטוציעס.

אין זיין בוך, וואָס ער האָט מיט זיך, זענען פאַרהאַנען אַ 700—800 אונטער-שריפטען פון פערשידענע ספּאָרט-פער-איינען, געזעלשאַפטליכע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס.

ה' גאַיסער'ס רייזע איז אויסגערע-כענט אויף 143.000 קילאָמעטער. אויפ'ן וועג שרייבט ער זיינע איינדרוקען, וועלכע ער וועט נאָכ'ן פערענדיגען דעם מאַרשרוט אַרויסגעבען אַלס בוך שוין ביז איצט האָט ער אויף דעם דאָזיגען בוך ביז 16.000 בעשטעלונגען.

פון פוילען געהט ה' גאַיסער איבער דאַנציג קיין ליטע, לעטלאַנד, עסטלאַנד. פון דאָרט נאָך רוסלאַנד (די וויזע וועט ער בעקומען אין ריגאַ) פינלאַנד, נאָר-וועגיען שוועדען, ענגלאַנד, אַמעריקאַ א. אַ. וו.

ווינער אָפּערעטע אין סקאַלאַ-טעאַטער
דירעקציע: זעמאַן.

היינט, זונטאָג, 12 פאַרמיטאָג — „דאָס רויטע היטעל"
היינט, 3.30 נאָכמיטאָג — — „דאַלי" אָפּערעטע אין 3 אַקטען פון הוגאָ הירש. —
היינט, 8 15 אין אָוונט, — „די פלעדערמויז" קאָם. אָפּערעטע אין 3 אַקטען.
ס'נעמט אָנטייל דער גאַנצער-אַנסאַמבל. בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער-סקאַלאַ.

פּאַטענטען.

מאָרגען הויבען זיך אָן די קאָנטראָלעם.

(—) דער פּרעזעס פון פינאַנץ-אַמט ה' טאָוואַרניצקי האָט בעקומען אַ טעלעגראַ-פישע פעראָרדנונג פון פינאַנץ-מיניסטער יום, אַז פון מאָרגען דעם 3. יאַנואַר זאָלען זיך שוין אָנהויבען די רעוויזיעס פון פערשידענע האַנדעלס- און אינ-דוסטריע-אונטערנעהמונגען צי זיי האָ-בען אויסגעקויפט פּאַטענטען.

אין פערלויף פון די ערשטע צוויי וואָכען יאַנואַר קענען נאָך די פּאַטענטען אויסגעקויפט ווערען אָהן שטראָף, מ'וועט נאָר דאַרפען צוצאָהלען ציגזען פאַר'ן פערשפּעטיגען.

קהלה.

(—) היינט קומט-פאָר אַ זיצונג פון דער לאָדזער קהלה-פערוואַלטונג.

צו דער היינטיגער זיצונג האָט די קהלה-פערוואַלטונג איינגעלאַדען אַ דע-לעגאַציע פון די עלטערן-קאָמיטעטען פון די באַראַכאָוו- און מעדעם-שולען.

Die Armen und die Reichen
Die Dummen und Gescheiten
Die Kinde sie sich reichen
Das „URUS" ohne gleichen

קליינער פעליעטאָן.

אַזוי נאָר.

— לאָזט זיך אויס אַ מעשה, אַז סיל-וועסטער איז אויך אַ שטיקעל יודישער יום טוב!

ווארום, ווער האָט עס געזעהן ווי-סען — זאָגט ר' זאַנוועלע — אַ אונזער גרויסע שמחה, וואָס מיר טועען צו-ליב א'ה'ר אַזוי פרייהען, מעהווי צו-ליב המנס מפלה, האָט גאָר אַ שטיקעל שייכות מיט'ן ערשטען פּאַפּסט סיל-וועסטער נומער 1, וואָס צוליאיה[illegible] טאָקיש האָט מען עס די חגיגה[illegible] אונ-זער יונגען דור אָנגערופען [illegible] זיין נאָמען: „שוויענטי סילוועסטער".

גיי, זיי אַ חכם און ווייס, פינקט מיט אַ זעכצעהן הונדערט יאָהר צוריק וועט מע פרובירן אַריינצוברעכן אַ ביסעל שעכנ"ז אין דער גרויסער פרייער פון בענעגענען ס'נייע יאָהר, [illegible] דעם אַקייגענגיין איהם בתופים ובנלות — מיט קעסעל פויק און מיט טשאַסטאַן!

פערפאַלען! אַזוי איז שוין ווייזט אויס, אונזער גורל, אַז ווען מיהאָבען שוין יאַ די געלעגענהייט צו טו-עם-זיין אַ וואָרעם גלעזעל זאָדע-וואַסער מיט ציטרענאַווע זאַפט [illegible] אונז אַריינגעבען אַ ביטערע פיל, מיר טאָרען קיין חזירים נישט זיין, [illegible] מיר מוזען עס אַראָפּשלינגען...

אויף דעם, אַז גראַבסקי [illegible] גע-וואָרען אַ גר, און זיך גלאַט מקבר זיין דעם אייגענעם... ביודזשעטוואָלט איך זיך שוין געקאָנט גיכער כטען, ווי דעריויף, אַז סילוועסטער ה אויך אַ צוזאַמענהאַנג מיט זייער אמון

האָססט געהערט אַ מעשה — אַ גע-שיכטע גאָר!

מיר זאָל גאָר קענען עפּיסזוינס איינפאַלען!

אַז צהערנעכטען, פרייטאָג צו נאַכטס, נאָך ליכט-בענשען און קבלת שבת, איז וואוי-נאָר מ'האָט געקאָנט געניסען אַ ביעל טויפ'ס — איז דאָרט געווען צו הערען דעם יודישען קול חתן וקול כלה...

מאַלאָ! איי, מאַלאָ! כשי פּאָמיפּש-קאָ סאַם-נאַ-סאַם?.. קרוסקאַ טפּיאָ — שעראָקאָ, סוקיענקאָ, אי סאַמלעי..

גלויבט'ס מיר, אַז מען האָט גאָר קיין קריסטליכען פרצוף-פנים נישט גע-זעהן — אַ חוץ פון די קעלנערס און די מוזיקאַנטען! (ס'וואָלט שוין אַ צייט געווען, למען יושר, אַז ס'זאָל זיך ווייזען אויף די דאָזיגע יודישעשמחות יודישע סערווערס און כלי-זמרים יודי-שע חזירים, פערציילט מען, זענען שוין דאָ, פינקט — ווי טריפ'נע געננו

ס'איז געווען גאַנץ היימיש, נעגע מענשען אין די אַלע רעסטאָראַנס! און אַלץ מיט התלבות! און אַ מיט חסידישען ברען!

און דער היוצא מדברינו איז, עס איז שוין יאָ אַזוי, אַז די שמחוהער זיך שוין יאָ אָן מיט'ן פּאַפּסט סיל-וועסטער I, האָבען די יודישע טוב-טען געדאַרפען די זאַך ברענגען אין דער עפענטליכקייט, כדי מען זאָל נישט זאָגען, אַז מיר טוען אַלץ פערכן..

למה יאמרו הגוים? ס'איז יהוב, ס'איז פריילעך, טאָ זאָלען זיי זיך געניסען!

א.

פון „טאַז".

קינדער-קאָלאָניעס אין דרוסקיער

(—) מאָרגען 1 אַ זייגער ביי קומט-צוריק פון דרוסקיעניק די פאַרטיע פון 41 קינדער, וועלכע אַרויסגעשיקט געוואָרען פון דער אָפּטיילונג פון „טאַז" אויף 6 וואָכען.

לויט די דערהאַלטענע ידיעות זיך די קינדער זעהר גוט ערהאָל זעהען גוט אויס.

דינסטאָג ווערט אַרויסגעשיקט דרוסקיעניק אַ צווייטע פאַרטיע קינדער.

Reduta

היינט אנהויב פון 3.30 נאכמיטאג

דער קאטארזשניק זשאן וואלזשאן

פון וויקטאר הוגא. („Les Misserables“). פון וויקטאר הוגא.

אויפ'ן ערשטען סעאנס אלע באלקאן-פלעצער 1 זל. פארטער 2 זל.

CZARY

היינט אי"ז פאלג. טעג - גרויסע פרעמיערע!

די מיידלעך פון גאלרענעם מערב

סענסאציאנעלע דראמע אין 8 אקטען. — אין דער הויפט-ראָל דער בעריהמטער קאָוובאָי בעק דזשאנס

אויסער'ן פראָגראם: אמעריקאנער האמע"ע אין 2 אקטען.

נייי-יאהר-וואונשען

צום מליכה פרעזידענט מאשטשיצקי און מארשאל פילסודסקי.

(מ) 1) דער פרעזעס פון שטאָט-ראָט ד"ר פיכנאַ האָט איבערגעשיקט צום מלוכה-פרעזידענט פאָלגענדע דעפעשע:

„פרעזידענט פון דער רעפובליק, ווארשא, בעלוועדער. צוליב'ן נייעם יאָהר האָב איך דעם כבוד איבערצושיקען דעם ה. פרעזידענט די האַרציגסטע וואונשע; זאָל די בעפעלקערונג פון דעם דורך אייך געפיהרטען לאַנד, דערגרייכען גליק און וואוילשטאַנד“.

2) „צום ה' מאַרשאַל יוזעף פילסודסקי, פרעזעס פון מיניסטאָרען-ראָט. צוליב'ן נייעם יאָהר 1927 האָב איך דעם כבוד איבערצושיקען דעם ה' מאַרשאַל, אלס דעם פרעמיער און עהרען-בירגער פון אונזער שטאָט, די האַרציגסטע וואונשען צום ווייטערדיגע גליקליכען פיהרען דעם מל כה רודער“.

אין לאדזער רעדט מען צופיל אויפ'ן טעלעפאן.

צום ניי'ם יאהר ווערען געמאכט אויסבעסערונגען.

(-) אין א געשפרעך מיט'ן דירעקטאָר פון דער לאָדזער טעלעפאָן-געזעלשאַפט ה' אולפיסקי האָט זיך אַרויסגעוויזען, אז אין לאָדז האָט מען אין משך פון חודש דעצעמבער 1926 דורכגעפיהרט 3 מיט א האַלבען מיליאָן טעלעפאָן-געשפרעכען בלויז אויפ'ן שטח פון דער שטאָט לאָדז.

צוליב דעם, וועלען, לויט'ן מוסטער פון אויסלאַנד, איינגעפיהרט ווערען בעגרענעצונגען ביים פיהרען טעלעפאָן געשפרעכען.

אויפ'ן נייעם יאָהר ווערען געמאַכט א גאנצע רייה אויסבעסערונגען, ווי סערבירונגס א אריסען, א נייע טעלעפאָן געביידע אין א דריע.

דער פייערליכער קבלת-פנים לכבוד גענעראל דידס אין לאדז.

נעכטען אין אָווענד איז אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאָרגעקומען א זיצונג פון אויפנאַהם-קאָמיטעט מיט דער בעטייליגונג פון פערטרעטער פון די ציוניסטישע גרופירונגען, פון „הזמיר“, „בר-כוכבא“ און איינגעלאַדענע פערזענליכקייטען.

עס איז פארגערעדט געוואָרען דאָס פראָגראַם פון קבלת-פנים פאַר דעם גענעראַל פון דער ענגלישער אַרמעע, סיר ווינדהאַם דידס, געוו. ציוויל - סעקרעטאַר (מיניסטער פרעזידענט) פון דער ארץ - ישראל - רעגירונג אין ירושלים, וועלכער קומט היינטיגען מיטוואָך, ד. 5. יאַנואַר, קיין לאָדז.

אויסער דעם קבלת-פנים או פ'ן וואָקזאַל, וועט מיטוואָך, ד. 5 יאַנואַר 8.30 אין אָווענד איינגעאָרדענט ווערען אין טעאַטער „סקאַלאַ“ (צעגעלניאַנאַ 18) א פייערליכע פערזאַמלונג, אויף וועלכער גענעראַל סיר ווינדהאַם דידס וועט אויסטרעטען מיט א רעדע. אין דער פייעמונג וועט זיך אויך בעטייליגען דער א קעטער פון „בר-כוכבא“. וועלכער וועט שפּילען דעם פּוילישען, ענגלישען און יודישען נאַציאָנאַלען הימן, ווי אויך דעלעגאַציעס פון די שומרים און אַנדערע יוגענד-אָרגאַניזאַציעס מיט זייערע פאַהנער.

דער בעזוך פון חשוב'ען גאַסט, וועלכער קומט היינט אָן קיין וואַרשאַ, האָט אויך אין אונזער שטאָדט אַרויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין אַלע יודישע און אויך נישט-יודישע קרייזען. דער פערקויף פון די איינטריטס-קאַרטען צו דער פייערליכער פערזאַמלונג האָט זיך שוין אָנגעהויבען

— — —

פון יודישען טעאטער.

וואָס אמעריקאנער יודישע פרעסע שרייבט וועגען „לופט-מענש“.

הלל ראגאף אין „פאָרווערטס“ שרייבט: דער „לופט מענש“ פון סעמיאָן יושקעוויטש וואָס ווערט געשפּילט אין שוואַרצס קינסט - טעאַטער איז די בעסטע נייע דראַמע אין דעם סעזאָן. צוויי גרויסע מעלות האט די פּיעסע. ערשטענס, זענען די כאַראַקטערען אַלע לעבעדיגע מענשען, ואינטערעסאַנטע טיפּען, גוט געמאָלין. צווייטענס, ענטהאַלט די פּיעסע אויסגעצייכענטע סיטואַציעס אי ערענסטע אי קאָמישע.

ד"ר א. מוקדוני אין „מאָרגען זשורנאַל“ שרייבט: א גאַנצע גאַלעריע פון טיפּען און געשטאַלטען, אַלע טשיקאַווע, אַלע אייגענאַרטיגע, אַלע לעבעדיגע, אַלע צאַפּעלדיגע, האָט זיך אַרויסגעשאָטען אויף דער סצענע אין „לופט מענש“.

שכנא עפשטיין אין „פרייהייט“: אין דער גאַלעריע פון צעהנדליגער געשטאַלטען. וואָס אַקטיאָרען האָבען געשאַפען אויף דער יודישער ביהנע איז אליהו גאָלד איינע פון די אָנגעזעהענסטע, פון די געלונגענסטע. לויט אַלע אויסזיכטען דאַרף דער „לופט מענש“ האָבען אַ נ'ערפאָלג.

אַלטער עפּשטיין אין „טאָג“: ביים „לופט מענש“ אין יודישען קונסט-טעאַטער אַמוזירט זיך דער עולם גאַנץ געשמאַק, ווייל עס זענען פאַראַן אין דער פּיעסע גענוג אַמוזאַנטע מאָמענטען וואָס קאָנען אפילו ביי דעם גרעסטען מרה שחורה אויסרופען געלעכטער.

ל. קאַסנער אין נ ויאָרקער „טאָגעבלאַט“: בכלל איז דער „לופט מענש“ א לעבעדיגע אין לאַכענדיגע קאָמעדיע מיט עטליכע פיין געצייכענטע און זעהר מענשליכע און זעהר ווירדיגע כאַ אַקטערען און סיטואַציעס און מען האָט אַ געלעגענהייט צו לאַכען און געניסען.

בין בען אין „נייע וואָרהייט“. יעדער איינער דאַרף און מוז וואָס גיכער לויפען זעהען די פּיעסע דער „לופט מענש“.

„פראוויצא נאראדאווא“ אינטערווענירט

אין האנדעלס- און אויסערן-מיניסטעריום וועגען שיצען דעם טעקסטיל-עקספארט.

(-) די לאָדזער אָרגאַניזאַציע פון „פּראַוויצא נאַראָדאָווא“ האָט פאָרגענומען אַן אינטערווענץ ביי דער רעגירונג וועגען זיכערען דעם לאָדזער טעקסטיל עקספּאָרט. אין זייער מעמאָריאַל צ. דער רעגירונג ווערט צוו. אגב. געזאָגט אז די רומענישע רעגירונג קלייבט זיך אַדורכצופיהרען א רעוויזיע פון די צאָל-טאַריפען. די דאָזיגע ענדערונג זאָל זיין געוועגדעט הויפּטזעכליך געגען פּוילען און טשעכאָ-סלאָוואַקייען און דאָס זאָל זיין א פּועל יוצא פון'ם טראַקטאַט צווישען רומעניען מיט איטאַליען, וועלכע וויל פאַר איהרע טעקסטיל - אויסאַרבייטונגען א ספּעציעל פּריוויליגירטע לאַגע פון א מאָנאָפּאָליסט. צוליב דעם אומשטאַנד, וואָס רומעניען נעהמט אָפּ א העלפט פון אונזער טעקסטיל-עקספּאָרט, ערקלערט דער מעמאָריאַל, אַז ס'איז נייטיג אַן'ענערגישע אַקציע, כדי צו פאַראַליזירען די דאָזיגע אַקציע פון דער רומענישער רעגירונג.

די דעלעגאַציע איז פרייטאָג אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי און אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי.

מיט 3 שרפות איז אין לאדז פערענדיגט געווארען דאס יאהר 1926.

(-) פרייטאָג אַרום 6 א זייגער אין אָווענד האָבען פּלוצלינג אָנגעהויבען צו פייפען די פאַבריק-סירענעס, אלס אַלאַרם, אַז ס'ברענט.

ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס פייער איז אויסגעבראָכען אין דער שפּינעריי פון אַדאָלף שטייגערט אויף (קאָפּערניק-גאַס 53).

פון וואָס דאָס פייער האָט זיך געצונדען איז נאָך אַלץ נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען. ס'איז נאָר בעוואוסט, אַז אָנגעהויבען האָט זיך די שרפה אויפ'ן 2-טען שטאָק.

די 2 טע פייערלעשער - אָפּטיילונג, וועלכע איז באַלד אָנגעקומען אויפ'ן אָרט פון דער שרפה, האָט באַלד אונטערגענומען א רעטונגס-אַקציע.

אויפ'ן אָרט זענען באַלד אָנגעקומען פאָרשטעהער פון דער פּאָליציי און העכערע לייטער פון די פייערלעשער, וועלכע האָבען אָנגעפיהרט מיט דער רעטונגס-אַקציע.

*

אין דער זעלבער צייט איז ווידעראַמאָל אויסגעבראָכען א שרפה אין דער פאַבריק פון די ברידער צאַפּ, אויף יוליוש-גאַס 18.

דאָס מאָל איז אויסגעבראָכען די שרפה אין דער געביידע, וואו ס'געפינען זיך די קעסלען. א דאַנק דער שנעלער אינטערווענץ פון די פייערלעשער איז דאָס פייער שנעל איינגעלאָשען געוואָרען. ס'איז בלויז פערברענט געוואָרען די פאָדלאָגע אויפ'ן דריטען שטאָק.

*

די דריטע שרפה אויך אין דער זעלבער צייט איז אויסגעבראָכען אין דער וואוינונג פון משה באָקסענבוים אויף ציגעל-גאָס 28. דאָרט האָט זיך אָנגעצונדען די פאָדלאָגע צוליב'ן שלעכטען בוי פון קוימען.

אויך דאָרט האָבען די פייערלעשער פערלאָשען דאָס פייער.

זעלבסטמארד פון א יודישען יונגערמאן אויף פעטריקאווער 56.

דער זעלבסטמערדער איז געהאנגען אויפ'ן פענסטער זייט 10 טעג.

(§) אויף פעטריקאָווער 56 אויפ'ן פינפטען שטאָק וואוינט זיט א רייהע יאָהרען אין דער קאָוואַלערקע נומער 14, דער 35-יעהריגער בחור איזיק קראַנק. אין שכנות דיגען צימער נומער 16 וואוינט א געוויסער לייזער ראַבינאָוויטש. שוין זייט עטליכע טעג, ווי ראַבינאָוויטש האָט געפיהלט ביי זיך אין דער וואוינונג א זעהר שלעכטען ריח ער האָט אָבער נישט געקענט דערגעהן די סיבה פון וואַנען דער דאָזיגער ריח נעמט זיך. ראַבינאָוויטש האָט וועגען דעם געמאָלדען דעם אַדמיניסטראַטאָר פון הויז קאַראָל ווייזעלט. דער לעצטער האָט זיך ווייזעלט'ן אויסגעוויזען זעהר פערדעכטיג, ווייל שוין זייט 10 טעג האָט קיינער נישט געזעהען קראַנצ'ן אַרויסגעהען פון זיין צימער. ווייזעלט איז דעריבער אָוועק אין 4 טען קאָמיסאַריאַט, וואו ער האָט געמאָלדען וועגען זיין פערדאַכט, אַז קראַנק איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

נעכטען אָווענד איז פון קאָמיסאַריאַט גלייך אָוועק אויפ'ן אָרט דער פּושאַדאָווניק לאַסקאָווסקי מיט איינינע פּאָליציאַנטען, א שלאָסער האָט אויפגעבראָכען די טיר און פאַר די אויגען פון דער פּאָליציי האָט זיך בעוויזען א שוידערליך בילד:

אין קיינענדע צושטאַנד איז געהאָנגען אויף א האַנדטוך, וואָס איז געווען אָנגעבונדען אויף דער קליאַמקע פון פענסטער, דער קערפּער פון א מאַנספּערשוין. דער קערפּער האָט זיך שוין אָנגעהויבען פונאַנדערצופאַלען און איז געווען אינגאַנצען שוואַרץ ווי קויל. צוליב דעם שרעקליכען ריח האָט דער פּושאַדאָווניק לאַסקאָווסקי קוים געקענט צוקומען צום פענסטער און אָפּשניידען דעם טויטען קערפּער פון דער תליה. ווי עס זעהט אויס האָט קראַנק זיך אויפגעהאָנגען מיט 10 טעג צוריק.

קראַנק שטאַמט פון זאַלאָשין, זיין מוטער און שוועסטער וואוינען אין קראָקאָ. דער זעלבסטמערדער איז געווען א פערטרעטער פון א גאַליציאַנער קוילען-גרוסמאַן. לעצטענס האָט ער אָבער פערלוירען די פערטרעטונג און איז געבליבען אָהן שום מיטלען צום לעבען ער איז דעריבער אַריינגעפאַלען אין מעלאַנכאָליע און לעצטענס געמאַכט

דעם איינדרוק פון א גייסטיג-קראַנקען. די פּאָליציי האָט גלייך צו-וויסען געגעבען וועגען דעם פאַרפאַל דער משפחה פון'ם געהאָנגענעם אין לאָדז, דעם אינהאַבער פון אַפּטייק-סקלאַד אויף אַנדזשעיאַ-גאַס א געוויסען ה' פּליוואַצקי, וועלכער איז גלייך געקומען אויפ'ן אָרט פון דעם טויטליכען פאַל און טעלעגראַפירט נאָך דער מוטער פון קראַנק'ן קיין קראָקאָ.

ה' פּליוואַצקי האָט זיך גאָרנישט נאָכגעפרעגט אויף קראַנק'ן, ווייל ער האָט געוואוסט, אַז ער איז אויף די חנאות אַהיימגעפאָהרען קיין קראָקאָ.

ביים טויטען קערפּער איז אָוועק געשטעלט געוואָרען א פּאָליציי-וואַך, ביז'ן אָנקומען פון דער העכערער פּאָליציי-אישער מאַכט.

נייע לייטערס אין היגע פאלקס-שולען.

( ) דער לאָדזער שול-קוראַטאָר האָט בעשטעטיגט א רייהע נייע לייטער'ס פון די פאָלקס-שולען. צוו. אַנד. זענען בעשטעטיגט געוואָרען; יוזעף בערכאַן אין דער שולע נומער 101; לעווקאָוויטש הערש אין דער שולע נומער 123; יעטע זיינפעלד, אין דער שולע נום. 141; גוסטאַווע מאַשקעוויטשובנאַ-נומער 143; שרה יאַקובאָוויטש-נ. 155; דבורה פּאַטאַלאַווסקאַ נ. 159.

אויף יודיש וויל ער נישט...

ד. מ. קאַסמאַן גיט אונז איבער וועגען פאָלגענדען פאַל. נעכטען האָט ער צו זיינעם א בעקאַנטען געוואָלט אָוועקשיקען א בעגריסונגס-דעפּעשע פון פאָלגענדען אינהאַלט: די האַרציגסטע גליקוואונשען, קאַסמאַן. די דעפּעשע איז געווען אָנגעשריבען לויט אַלע כללים מיט לאַטיינישע בוכשטאַבען א. א וו. ווי איבעראַשט איז ער געוואָרען ווען דער בעאַמטער האָט איהם ערקלערט, אַז ער קען די דאָזיגע דעפּעשע אויף יודיש נישט אָננעהמען די אינטערווענץ ביים לייטער פון טעלעגראַף-אַמט האָט נישט געהאָלפען — די דעפּעשע איז נישט אָנגענומען געוואָרען, ווי ס'טיילט אונז מיט ה' קאַסמאַן וועט וועגען דעם פאַל אינטערווענירט ווערען אין מיניסטעריום.

פערזאמלונג פון קאלאניאל-הענדלער.

(-) היינט קומט פאָר א פערזאַמלונג אין קאָלאָניאַל-הענדלער-פעראיין (ציגעל-גאָס 15) אויף דער פערזאַמלונג וועלען בעהאַנדעלט ווערען א רייהע וויכטיגע פראַגען, צווישען אַנד. אויך די אַנקעטע, וואָס דער פעראיין פיהרט איצט אַדורך צווישען די מיטגלידער.

התחלת הספר.

(-) היינט וועט אין אייגענעם לאָקאַל (סאַלנאַ 7) פאָרקומען א פייערליכער התחלת הספר פון דער געזעלשאַפט „שעורי ערב“.

מעלדונגען.

„צעירי והחלוץ המזרחי“ קילינסקי 44.

היום פ"ח טבת (2-טען יאַנואַר) בשעה 7.30 תתקיימנה באולמנו: 1) התחלת למודי תנ"ך, פרקי ישעיהו המקריא הח' פוננסקי, 2) הרצאת דו"ח (המשך) מאספה הרביעית של מועצת הסתדרות „מזרחי“ בפולניה שהיתה בוורשה בימי י"ד וט"ו לח' ז. ע"י חבר אסט כל החברים מתבקשים לבוא עם התנ"ך

285 ועד הזמני.

אלע שילדען-מאָלער-מײַסטער ווערען אויפגעפאָדערט צו קומען מאָנטאָג ד. 3 יאַנואַר פּונקטליך 7 אָוונד אין לאָקאַל פון צענטר. האַנדווערקער-פערבאַנד (פּאָלודניאָוואַ 4) אויף א פערזאַמלונג פון אונזער סעקציע, וועגען דער צעכען-פראַגע. 248 די פערוואַלטונג

סודות פון הארעם.

װאס עס דערצעהלט די געװעזענע סולטאנשע.

דער טערקישער אלײנהערשער קעמאל-פאשא, װעלכער איז א גרױסער רעפארמאטאר, האט, װי בעװאוסט אפגעשאפט אין טערקײ די הארעמען, און איצט װען די הארעמען געהערען צו דער פערגאנגענהײט, דערגעהט מען פערשידענע פיקאנטע סודות פון חדר.

נאצלי קאדריע, דאס צװײטע װײב פון לעצטען טערקישען סולטאן װאהדעזין, פערעפענטליכט אין א טערקישער צײטשריפט זעהר אינטערעסאנטע זכרונות װעגען די געהײמנישען פון די שטילע סולטאן-פאלאצען בײם באספאר.

אין איהרע זכרונות גיט זי א גאנצע גאלעריע פרױען-טיפען פון סולטאנס הארעם, מיר זעהען פאר זיך יונגע טשערקעסינס, װאס זענען די סולטאנישע פאלאצען אנגעקומען אלט-זײענדיג סך-הכל זעקס אדער זיבען יאהר און זענען צו דרײצען יאהר שױן געװארען רײפע פרױען. מיר זעהען דא די „סריסים", װאס היטען די פרױען און די בעגערטעס װאס בעדינען זײ. די הארעם-װײבער שפילען זיך גאנצע טעג מיט פאפוגײען און גרױסע אנגארא-קעץ, װאס זענען פונקט אזױ צופיעשטשעט קאפריזנע, װי זײ.

צװישען אנדערען דערצײלט די געװעזענע סולטאנשע װעגען א ליבעס-טראגעדיע אין אמאליגען טערקישען הארעם.

שאכיעזדא קאדין-עפענדי איז געװען די לעצטע פרױ פון סולטאן מעדזשיד. די פרױ האט געהאט א טאכטער נאאילע סולטאנע — די העלדין פון דער טראגישער געשיכטע.

קאדין עפענדי האט אלס װײב פון סולטאן נישט געטארט נאכ'ן טױט פון איהר מאן, דעם סולטאן מעדזשיד הײראטען מיט אן אנדערען און זי האט געמוזט װײטער בלײבען אין פאלאץ. כאטש בסך-הכל איז זי אלט געװען 18 יאהר װען איהר מאן, דער סולטאן איז געשטארבען אבער אין פאלאץ האט זי געהאט אלע בעקװעמליכקײטען. זי האט געהאט דינערינס און האט געטון, װאס זי האט געװאלט. ביסלעכװײז איז דעם סולטאנס אלמנה געװארען די גאנצע הערשערין אין פאלאץ און אין אלע אנדערע פאלאצען האט מען זיך מיט איר מײנונג שטארק גערעכענט. זי איז געװען א קלוגע, אײנפלוסרײכע פרױ, און אלע האבען זי געשעצט פאר איהרע מעלות.

נאך דעם טױט פון סולטאן האט זי דאס גאנצע לעבען געװידמעט איהר טאכטער נאאילע סולטאנע. די שפעטערדיגע סולטאנען, אבדול האמיד, אבדול מעדזשיד און װאהידזין, דער מאן פון אונזער זכרונות-שרײבערין, פלעגען זיך אלע מאל װענדען צו איהר נאך עצות און האבען פון איהר שטארק געהאלטען מען האט בכלל פאר איהר מורא געהאט, װײל זי האט געהאט א שטארקען אײנפלוס א דאנק איהר ענערגיע און קלוגשאפט. זי האט ערצױגען א סך טערקישע פרינצען. א סך רעגירונגס-זאכען זענען געשעהן לױט איהר פערלאנג.

דערװײל איז די טאכטער איהרע סולטאנע, אונטערגעװאקסען און איז געװארען א שײן בליענד מײדעל. אין יענער צײט איז געזעסען אױפן טראן אבדול - האמיד. סולטאנע פלעגט גאנצע טעג זיצען אין פאלאץ פון איהר מוטער און נאר צום אזױ-גערופענעם סעלאמליק. װען דער הערשער פון די גלױביגע, אבדול-האמיד, פלעגט פערלאזען זײן פאלאץ און קומען אין געבעט-הױז — פלעגט אױך נאאילע סולטאנע מעגען פערלאזען דעם פאלאץ כדי צו געהן אין דער „מאשעע" ארײן. אײנמאל האט די מוטער בעמערקט, אז איהר טאכטער געהט עפיס צו אפט אין געבעט-הױז ארײן. פריהער פלעגט זי אהי'ן פארען אײנמאל א חודש, דערנאך — יעדע װאך.

אינגיכען האט זיך ארױסגעשטעלט די סיבה פון סולטאנעס צו אפטע בעזוכען אין געבעט-הױז. זי האט זיך פערליבט אין דעם שײנעם אדיוטאנט פון סולטאן אבדול האמיד. יענער האט פון דער ליבע נישט געהאט די מינדעסטע אנונג, זי אבער, סולטאנע, האט זיך אײנגענומען אין קאפ, אז זי מוז מיט איהם חתונה האבען.

די מאמע איהרע, שאכיעזדע לאדין, האט נישט געװאלט לכתחילה הערען דערפון. זי האט געזוכט מיט אלע מיטל אפצװענדען די טאכטער, ס'האט אבער גארנישט געהאלפען. די טאכטער האט געװײנט און געקלאגט. אונטער דער װירקונג פון דער טאכטער'ס קאמער-פרױ, נאזיקדע, האט די שטאלצע אלמנה נאכ'ן סולטאן ענדליך מסכים געװען צום שידוך.

מען האט דעם יונגען אדיוטאנט פונ'ם סולטאן אין אײן שעהנעם פריה-מארגען אײנגעלאדען אין טשעראגאן-פאלאץ און מען האט איהם דארט געזאגט, אז ער װעט בעקומען נאאילע סולטאנע פאר א װײב. ערשט דאן איז דער יונגערמאן דערגאנגען, אז נאאילע האט איהם ליב און װיל איהם דורכאױס פאר א מאן.

װאלט דאך אלץ געװען גוט, בפרט, אז דער חתן איז נאך געװען א יחסן אױך, א ברודער פון אסמאן-פאשא און נודי-פאשא, האט זיך אבער דער סולטאן גופא, אבדול-האמיד, אײנגעשפארט אין דער לעצטער מינוט, אז ער װעט דעם שידוך בשום-אופן נישט דערלאזען.

אבדול-האמיד, װעלכער האט נישט אײנמאל געזעהן די יונגע שעהנע נאאילע טאקע דארט אין געבעט-הױז, האט בעװאוסט אנ'אױג אױף דער טאכטער פון פערשטארבענעם סולטאן און האט זי דורכאױס געװאלט ארײננעהמען צו זיך אין הארעם ארײן ס'הײסט: נישט אלס װײב, נאר אלס פילגש, אלס פראסטע קעבס-װײב.

האט אבדול האמיד געטון אײן קלײניגקײט: ער האט ערב דער חופה גענומען דעם חתן דעם אײגענעם אדיוטאנט זײנעם און איהם ארױסגעשיקט קײן סיריען — כלומרשט אין עפעס א דיפלאמאטישער שליחות.

װען נאאילע האט דאס דערהערט, איז זי געפאלען אין טיפער חלשות און מען האט זי קױם אפגעמינטערט. דערנאך איז זי געװארען געפעהרליך קראנק. מען האט גערופען צו איהר דאקטױרים. אבער הײלען האט זי קײנער נישט געקאנט. זי איז געװען קראנק פון ערגעריש און פון בענקשאפט נאך איהר בעשערטען, װעלכען אבדול-האמיד האט פון איהר מיט געװאלט דערװײטערט.

דער צושטאנד פון נאאילע סולטאנע איז געװארען אלץ געפעהרליכער. די מוטער איהרע האט שױן נישט געקאנט איבערטראגען דעם רחמנות און זי האט אױסגעבעטען אנ'אודיענץ בײ אבדול האמיד'ן.

זי איז געפאלען צום סולטאנס פיס און האט געװײנט פאר איהם מיט ביטערע טרערען, בעטענדיג, ער זאל רחמנות האבען אױף איהר טאכטער.

אין 20 טעג ארום איז אלי-בײ (אזױ האט געהײסען דער חתן) צוריקגעקומען אױף דעם סולטאנס בעפעהל קײן סטאמבול. עס איז דאן פארגעקומען די חתונה פון אלי-בײ מיט דער קראנקער סולטאנס טאכטער. ס'איז אבער געװען צו שפעט. דער פריהערדיגער צער צוליב'ן פערלירען דעם געליבטען און די שפעטערדיגע גרױסע פרײד צוליב זײן צוריקקעהר האבען אזױ געװירקט אױף דער צארטער נאאילע, אז אין א װאך נאך דער חתונה מיט איהר בעשערטען איז זי אױסגעגאנגען, װי א ליכט...

זאל פילהארמאניע, נארוטאװיטשא 20

לעצטע 3 גאסטראלען פון בעריהמטען ארטיסט

יוליוס אדלער

צוזאמען מיט זײן אױסגעצײכענטען אנסאמבל. פרױען: הדסה, האליטש, סאלאמאן, רענינא, שײעװיטש. מענער: ברין, לאװ, קאן, הורװ, קראנע, שטאקפעדער, ראטשטײן און אנדערע.

הײנט זונטאג, דעם 2. יאנואר 3.30 נאכמ. — צו בילינע פרײזען
אױפ'ן אלגעמײנעם פערלאנג די בעליבטע פיעסע

„תלמיד חכם"

די הױפט-ראל „תלמיד חכם" — י. אדלער.

הײנט זונטאג, ד. 2. יאנואר 8½ אװענד צום צװײטען מאל — סעמיאן יושקעװיטש'ס הערליכע קאמעדיע, װעלכע איז געשפילט געװארען אין ניו-יארקער קונסט-טעאטער א גאנצען סעזאן מיט אומגעהױערען ערפאלג

„דער לופט-מענש"

די הױפט-ראל „אליהו גאלד" - יוליוס אדלער.

אכטונג! מאנטאג, ד. 3. יאנואר 8½ אװ. לעצטע אבשידס-פארשט. צו פאפול. פרײזען צום לעצטען מאל „הינקעמאן" הױפט-ראל „הינקעמאן" — י. אדלער.

בילעטען אין קאסע פון פילהארמאניע. אדמ. לײטער: א. שטאכפעדער.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הױט, העגערױשע און נער-שװאכע קראנקהײטען 639
הײלונג מיט קװארץ-לאמפען (האר-אױספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אװענד

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-0
אונגער לונגען קראנקהײטען. ספעצ. לונגען און הארץ-קראנקהײטען בעשטראלונגען מיט קונסטליכער בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

די ליבעס פון א קײזערין.

היסטארישער ראמאן פונ'ם לעבען אין רוסישען קײזערליכען הױף

פון ל. זאכער מאזאך. (72

— יא, מײן הער — האט געענטפערט דער אלטער.

— װילסט מיר עפעס זאגען?

— יא, געהט מיר נאך.

— נאך דיר, אפילו צום טײװעל! — האט װאלקאװ זיך אנגערופען.

דער אלטער האט א שמײכעל געטון און איז אװעק, און װאלקאװ נאך איהם.

די פרױ מיט קאפריזען.

אױף מארגען איז פערלאפען אזא געשיכטע:

גראף שובאלאװ, דער אמאליגער געליבטער פון דער צאריצע יעליזאװעטע, איז געזעסען אין א טײערען פערסישען שלאפראק אין זײן קאבינעט און האט איבערגעקוקט פאפירען, װאס האבען א שײכות געהאט מיט גרױסע געשעפט-שפעקולאציעס. מיטאמאל האט דער קאמערדינער איהם געמעלדען, אז א יונגע דאמע װיל מיט איהם זעהן מכוח א געשעפט-ענין. שובאלאװ האט געפרעגט זײן קאמערדינער, צי די דאמע איז א שײנע, און אז דער לעצטער האט איהם פערזיכערט, אז זי איז א זעלטענע שײנהײט, האט שובאלאװ געזאגט, אז ער װעט איהר אױפנעמען.

זינט די צאריצע האט איהם אפגעשטױסען פון זיך, האט שובאלאװ זיך װעניג אפגעגעבען צו ליבעס. ער האט כמעט זײן גאנצע צײט אפגעגעבען צו אלערלײ געשעפטען און שפעקולאציעס, און שטענדיג האט איהם דערין געגליקט. ער איז געװארען דער שרעק פון די הײמישע און אױסלענדישע סוחרים, װעלכע ער האט בעראבעװעט אױף אלערלײ מעגליכע און אוממעגליכע אופנים. חוץ דעם האט ער גענעבען געלד אױף פראצענט און דערבײ געריסען פעטען פון די װאס האבען צו איהם געמוזט אנקומען.

און װאס רײכער ער איז געװארען, אלץ געלדגײציגער איז ער געװארען און אלץ קארגער, אזױ, אז מיט דער צײט איז דער נאמען שובאלאװ געװארען א משל פון געלדגײציגקײט און קארגשאפט בײ אלע זײנע אמאליגע בעקאנטע און פרײנד.

װען די דאמע איז ארײנגעקומען צו איהם אין קאבינעט האט שובאלאװ זי אפילו נישט בעגריסט, אבער װען זי איז צוגעגאנגען נאהענט צום שרײבטיש און אפגעװארפען איהר שלײער, איז ער א פערצאפלטער געװארען.

אזא שײנהײט האט ער שױן לאנג נישט געזעהן, אײן יעליזאװעטע איז אפשר אזױ שײן געװען װי זי.

דעמאלט האט ער זיך אױפגעהױבען און זיך ענטשולדיגט פארװאס ער געמט אױף אין זײן שלאפראק און איהר צוגערוקט א שטול, אױף װעלכען זי האט זיך געזעצט מיט אנ'אױסערגעװעהנליכער גראציע.

— איהר קענט מיך, גראף? — האט זי אנגעהױבען.

— צום בעדױערען האב איך ביז אהער נישט געהאט דעם פערגעניגען — האט געענטפערט שובאלאװ און האט זיך געזעצט לעבען איהר און צערטליך ארײנגענומען איהר קלײן הענטעל אין זײנער.

— מײן נאמען איז מארפא איװאנאװנא נאדריו. מײן מאן — — —

— א, איהר האט א מאן — האט שובאלאװ זיך א כאפ געטון — און מסתמא איז ער פערליבט אין אײך. װי קען דען זײן אנדערש?

— נישט בעזונדערס פערליבט אין מיר האט די שײנע דאמע געענטפערט און דערפאר בין איך געצװאונגען אנצוקומען צו אײער הילף, גראף.

— א, איך בין גרײט אײך צו העלפען אין יעדען פרט — האט דער גראף זיך צוחארמט — אבער אײער מאן, װי אזױ קען ער עס פערנאכלעסיגען אזא װאונדערליכע שעהנהײט!

— נישט אלע מענער זענען אזױ גאלאנט, װי איהר, גראף.

— װאס װילט איהר זאל איך טאן פאר אײך?

— איך בין געקומען נאך א הלואה — האט די שײנע פרױ ארױסגעשמועסט שטארק צומישט.

— שעמט זיך נישט, מאדאם — האט שובאלאװ זיך אנגערופען מיט א שמײכעל — מיט פערגעניגען װעל איך אײך לײען געלד. גיי איך זעה, זענט איהר נאך זעהר אומדערפאהרען.

— יא, גראף, איך בין זעהר אומדערפאהרען.

— און װיפיל געלד װילט איהר?

— טױזענד רובעל.

— טױזענד רובעל-האט שובאלאװ א שמײכעל געטון-דאס װעט דאך אײך נישט קלעקען אפילו אױף א ריכטיגע קלײד.

— איהר זענט צו גוט, גראף!

— איך װאלט װעלען אײך שטיצען מיט מעהר געלד — האט דער גראף װײטער גערעדט — איהר זענט אזױ שײן, אזױ ליב און אזױ יונג! איהר געפעלט מיר, מאדאם. איהר האט געמאכט אױף מיר אזא אײנדרוק, אבער דא איז נישט דער ארט צו רײדען װעגען דעם. װעט איהר מיר דערלױבען אײך צו צו בעזוכען?

— מיט פערגעניגען, גראף — האט די דאמע געענטפערט — איך האב אבער מורא, אז מ'װעט רעדען...

— װאס װעט מען רײדען?

— אז איך בין אײער...

זי האט נישט דערעדט און ארונטערגעלאזט די אױגען.

— אז איהר זענט מײן געליבטע? — האט ער אונטערגעכאפט — נו, איז עס אזא גרױס אומגליק?

— און חוץ דעם, מײן מאן...

— איהם װעלען מיר אױסקשיקען.

— װען איך װאלט געװאוסט, אז איך קען אײך זיך פערטרױען — האט די דאמע שױן ארױסגערעדט דרײסטער.

— דאס קענט איהר. איך פערזיכער אײך.

— װעט איהר עס מיר בעװײזען?

— צו יעדער צײט.

גוט, װעלען מיר עס באלד זעהן, טוט זיך אן — האט די שײנע פרױ געזאגט — און װײזט זיך מיט מיר דערנאך אױף די גאסען געארעמט. איהר װעט נישט װאגען.

— פארװאס נישט?

— װײל מ'זאגט, אז די צאריצע איז אײער...

— א, שױן נישט מעהר — האט דער גראף א זיפץ געטון — אלץ אמאל געװען. אין א פאר מינוט בין איך פערטיג און איך גײ מיט אײך.

ער איז ארױסגעגאנגען און האט זיך צוריקגעקערט אינגאנצען אנ'איבערגעטוען.

— דא בין איך — האט ער געזאגט — און איך גײ מיט אײך, מארפא איװאנאװנא.

די שײנע דאמע האט אהן צערעמאניעס גענומען איהם אונטער דער האנט, פערלאזען מיט איהם דאס הױז און איז דערנאך אװעק מיט איהם איבער די בעליבטסטע גאסען פון שטאט שפאצירען.

די פערבײגײערס האבען זיך אומגעקוקט אױף זײ, מחמת די שײנע דאמע איז אזױ אױסען געװען, צו װאגען זיך אלײן אין די אױגען מיט איהר קאװאליער, האט זיך געדריקט קאקעטיש צו שובאלאװ'ס ארים און געמאכט צו איהם אזעלכע חנדלעך, װאס האבען געמוזט אױפרײסען די אױגען בײ די פערבײגײערס. אבער שובאלאװ'ן אלײן האט עס נישט געארט, פערקערט, ער איז צופרידען געװען דערפון.

(פארזעצונג קומט)

ווידער א תליה אין לעמבערג.

דער פּצר'משפּט'ער א שעה אויף דער פּעטלע.

מיטוואָך 10 אַ זייגער אינדערפריה איז אַרויסגעטראָגען געוואָרן דער אורטייל פון שטאַנד-געריכט איבער סט. קאָן, וועלכער האָט אין יאַנואַר וואַלד דערשאָסען אַ פּאָליציאַנט. אַ זייגער האַלב עלף פיהרט מען ערשט אַריין דעם אַנגעקלאָגטען, וועלכער פערהאַלט זיך זעהר רוהיג. דריי פערטעל עלף קומט אַריין דער טריבונאַל. דער פּאָרזיצער לייענט דורך דעם אורטייל, לויט וועלכען קאָן ווערט פערורטיילט צום טויט דורך הענגען. דעם אורטייל נעמט קאָן אָן זעהר רוהיג. פערטיידיגער ד"ר באַסיצקי בעט, אַז עס זאָל דעם פּער-משפּט'ן געשאָנקען ווערען נאָך איין שעה צום לעבען, ד. ה. אַז די עקזעקוציע זאָל ווערען אויסגעפיהרט אַ זייגער דריי פערטעל צוויי, דריי שעה נאָכ'ן אַרויסטראָגען פון אורטייל. ער בעט אויך, אַז דער טריבונאַל זאָל זיך טעלעפאָניש ווענדען צום מלוכה-פּרע-זידענט וועגען בעגנעדיגונג. דער טריבונאַל איז דערצו מסכים.

דער טריבונאַל איז תיכף אַוועק אויף דער פּאָסט טעלעפאָנירען צום מלוכה-פּרעזידענט וועגען בעגנעדיגונג. דעם פּעראורטיילטען האָט מען דערווייל אַראָבגעפיהרט אין דער צעלע פאַר צום טויט פּער'משפּט'ע פערברעכער. די צעלע איז געווען בעוואַכט פון אַ גרעסערער פּאָליציי-אָפּטייל.נג. אַריינגעקומען אין דער דאָזיגער צעלע האָט זיך קאָן בעהייסען דערלאַנגען בראָנפען און קיכלעך. ער האָט דאָס בעקומען.

אַזוי ווי באַר עס איז געוואָרען אַרויס-געטראָגען דער טויט-אורטייל האָט מען פון טורמע געבראַכט די תליה און זי אויפגעשטעלט אין דעם קליינעם און שמאָלען געריכט-הויף אויף באַטאָרענאַ. דאַן האָט דער תליון מיט זיין געהילף אָנגעהויבען צו מאַכען אַלע הכנות צו דער עקזעקוציע.

האַלב איינס מיטאָג - צייט איז אָנגעקומען אַן ענטפער פון מלוכה - פּרעזידענט, וועלכער האָט זיך אָבגעזאָגט פון צו בעגנעדיגען דעם פּער'משפּט'ן. דער גלח האָט דעם אָבזאָג פון פּרעזידענט איבערגעגעבען קאָן'ען, וועלכער האָט די דאָזיגע בשורה רוהיג אויפגענומען. ער האָט נאָר געבעטען, אַז מען זאָל אַריינרופען אין זיין צעלע זיין ווייב מיט זיינע צוויי קליינע קינדער.

מען האָט תיכף דערפיהלט זיין בקשה. אַזוי ווי זיין ווייב מיט די צוויי פּיצעלעך קינדער זענען אַריין אין דער צע-לע האָט קאָן זיך פונאַנדערגעוויינט. ער האָט זיך גענומען זיי געזעגענען.

— האָב מיר נישט פאַראיבעל — האָט ער מיט טרעהרען געזאָגט — איך האָב דיך תמיד ליב געהאַט און האָב דיך אויך ווייטער ליב. איך בין שולדיג. גאָט וויל אַזוי. געגען גאָט'ס רצון קאָן מען גאָרנישט טאָן. זייט געזונד".

דאַן האָט ער אָפּגעזאָגט וידוי, זיך הייס צוקושט מיט ווייב און קינדער און זיך אָנגעהויבען גרייטען צום טויט.

האַלב צוויי נאָכמיטאָג האָט מען גע-עפענט די טויערען, וועלכע פיהרען אויף דעם עקזעקוציע-פּלאַץ. אַ שמאָ-לער, דריי-עקיגער קליינער פּלאַץ, פון דריי זייטען אַרומגערינגעלט מיט די מויערען פון געריכט-געביידע, פון דער פערטער זייט — געפינט זיך די וואַנד, וואָס גרעניצט זיך מיט די מאַרק-האַלעס אויפ'ן האַליצקי-פּלאַץ.

די תליה איז אויפגעשטעלט איבער אַ קאַנאַל. רעכטס געפינען זיך דריי טרעפּלעך, וואָס זענען בעשטימט פאַר'ן תליון. לינקס איבער דער עפנונג פון קאַנאַל שטעהען צוויי טרעפּלעך, פון וועלכע דאָס אויבערשטע איז אָנגעשפּאַרט אויף אַ לייסטעל, אַזוי, אַז ביי דער עקזעקוציע זאָל עס זיך איינ-ברעכען.

5 מינוט פאַר דריי פערטעל אויף דריי קומט אָן דער תליון מיט זיין גע-הילף. דער תליון איז נידריג געוואַקסען, טראָגט אַ גענוג שמוציגען שוואַרצען זשאַקעט-אַנציג, אַ שטייף היטעל און ווייסע הענטשקעס. אויפ'ן פּנים טראָגט ער אַ שוואַרצע מאַסקע. דער געהילף איז אויך שוואַרץ געקליידעט.

דער תליון געהט דורך זיינע דריי טרעפּלעך אַרויף אויף דער תליה און מאַכט דאָס שלייפעל פון שטריק, וועלכער הענגט אויף דער תליה. זיין געהילף פּרובט אויסצוּקוועטשען דאָס לייסטעל, אויף וועלכען עס שטיצט דאָס טרעפּעל, וואָס איז בעשטימט פאַר'ן פּער'משפּט'ן.

"די לעצטע מינוט דערנעהנטערט זיך" — הערט זיך אין דער צעלע די שטימע פון תפיסה-וועכטער.

אין דער צעלע טוט מען דעם פּער'משפּט'ן אויס דעם אויבער-מלבוש, ער בלייבט אין דער וועסט. מען בינדט איהם צו די אויגען מיט אַ שוואַרצען טוך און דאַן בינדט מען איהם פון הינטען צו די הענד.

אויפ'ן עקזעקוציע-פּלאַץ לעזט דער פּאָרזיצער פון טריבונאַל נאָך אַ מאָל פאַר דעם אורטייל. דאַן בעט דער אָנגעקלאָגטער מחילה ביי אַלע די, וועלכע ער האָט געקריוודעט און ערקלערט, אַז אויך ער איז מוחל אַלע יענע, וואָס האָבען איהם ווען עס איז שלעכטס געטאָן.

דער תליון, וואָס געפינט זיך שוין אויף דער תליה גיט אַ ווינק צום תפיסה-וועכטער, וועלכער פיהרט דעם פּער-משפּט'ן אַרויף אויף די טרעפּען און געהט אַראָב.

אין איין אויגענבליק האָט דער תליון אַרויפגעוואָרפען דאָס שטריקעל אויף קאָנס האַלז, זיין געהילף האָט תיכף אוועקגעריסען דאָס לייסטעל, דאָס טרעפּעל האָט געקראַכט, דער קערפּער פון געהאָנגענעם האָט זיך אַ לאָז אַראָב געטאָן.

אָבער נאָך ווי דער תפיסה-דאָקטאָר איז צוגעגאַנגען אונטערזוכען דעם דע-ליקווענט, האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז צוליב דער איילעניש האָט דער תליון שלעכט פערוואָרפען דאָס שטריקעל אין דער געהילף האָט צו פריה אַוועקגעצויגען דאָס לייסטעל. צוליב דעם האָט זיך דער געהאָנגענער געמוטשעט 15 מינוט ביז עס איז געקומען דער טויט.

נאָך 15 מינוט איז קאָנסטאַטירט געוואָרען דער טויט. פונדעסטוועגען האָט דער טריבונאַל פעראָרדנעט אויף דעם פערלאַנג פון דאָקטאָר צולאָזען איהם הענגען נאָך אַ שעה. דאַן האָט מען דעם טויטען-קערפּער אָבגעפיהרט אין פּראָסעקטאָריום.

די תליה שטריקלעך, וועלכע ווערען בעטראַכט אלס מזל'דיג האָט דער תליון פערטיילט צווישען די געריכט בעאַמטע, פּראָקוראַטאָר און ריכטער. מיטוואָך אָוועגד איז ער אָבגעפאָהרען קיין וואַרשע.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
> **יורידישע אָפּטיילונג**
> **פון „נייעם פאָלקסבלאַט"**
>
> ביים דערלאַנגען אַן'אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט איינגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> **גילטיג דעם 2 יאַנואַר 1927.**

2769. שט.

דערווייל טאָר מען נישט האַלטען קיין וועקסלען אָהן אַן'אויסגעשטעלטען טער-מין און סומע. מעגליך, אַז בקרוב וועט אַרויס אַ געזעץ, וואָס וועט ענדערען די דאָזיגע לאַגע.

2770. ל. פּ-ק.

עס דראָהט אייך אַ שטראָף אפילו אין דעם פאַל, ווען די געריכטס-פערהאַנד-לונג וועט נישט פעסטשטעלען, אַז איהר זענט געווען אין אויסלאַנד. די אַמנע-סטיע איז חל נישט אויף אַלע וואָס האָ-בען זיך געפונען אין לאַנד, נאָר בלויז אויף די, וואָס האָבען זיך אין דער בע-שטימטער צייט צוגעשטעלט.

2771. צעלצער פון פּאָלנאָצנאַ.

דער ווירט וועט נישט בעקומען אויף אייער איידעם קיין עקסמיסיע דערפאַר וואָס איהר האָט איהם איבערגעלאָזט אין דער וואוינונג. כדי ווי וואָלט גלייכער געווען, אַז איהר זאָלט זיך ווענדען מיט אַ בקשה אין אורזשאַנד ראָזיעמטשי עוועגטועל אין געריכט, אַז מען זאָל אייך ערלויבען איבערצוגעבען אויף אייער איידעם איבערצונעמען די וואוינונג אָהן דער הסכמה פון הויזווירט.

2772. פּנחס ניימאַן.

גישט וויכטיג. וויפיל יאָהר דער פּאַ-טער איז אַלט קוים וועט די פּאָבאָר-קאָמיסיע איהם אָנערקענען פאַר נישט אַרבייטספעהיג און דער וויוואַר וועט פעסטשטעלען, אַז ער איז אָנגעוויזען אויף אייערע פערדינסטען, וועט איהר אַנ'אָדראָטשעניע אויפ'ן סמך פון דער אָפּיעקונסטוואָ בעקומען.

2773. ר-ן.

מען די הכנסה זיין בעשטימט אויף אַ פילאַנטראָפּישען אָדער געזעלשאַפט-ליכען צוועק, פערמאַכען דעם פּלאַט אָהן ערלויבניש פון דער מאַכט דראָהט אַ געלד-שטראָף.

2774. ב. מ.

אויף קיין פרוי מיט קינדער קאָן מען קיין אָפּיעקונסטוואָ נישט מאַכען. אויף מינדיעהריגע שוועסטערן און ברידער-יאָ

2775. אַ לאָקאַטאָר פון באַלוטער פּלאַץ

אַלס איינס, צו איהר מאַכט אַנ'אָפּעלאַציע אָדער נישט, קוים האָט דאָס געריכט פעסטגעשטעלט די סומע גרונד-דירה-געלד, מוזט איהר שוין שיקען דעם הויזווירט דירה-געלד נישט לויט אייער איינזעהן, נאָר לויט דער דערמאָנטער פעסטגעשטעלטער סומע.

2776. אַ שטענדיגער לעזער פון זגערזשער גאַס.

2777. נחמה ק.

2778. אַ גרופּע לאָקאַטאָרען פון ברזשעזשינער גאַס.

2779. פּרידהויף.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, ביסברענגענדיג די צייטונג.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראַדערזאָהן, ל. בראַנט, ח. י. ברומאַטסקי, ב. זינגער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן.
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיוו-מיט פאַי-האַפטונג.

בעקאַנטמאַכונג.

כ מאַך בעקאַנט די ג. קונדשאַפט, אַז צוליב די קאָנקורענץ האָב איך
בעדייטענד רעדוצירט די פּרייזען!
און עמפּפעהל אין אַ גרויסען אויסוואַהל זעמטליכע אין- און אויסלענדישע
פּערפומעריע-אַרטיקלען
פון די בעדייטענדסטע פירמעס, ווי:
Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle און אַנדערע
די ג. קונדשאַפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך איבערצייגען
בעמ.: פאַר רעעלע סחורה ווערט גאַראַנטירט!
אַנגראָסיסטען בעקומען ראַבאַט! מיט אַכטונג
Perfumerja: **Drukier, Zawadzka 11.**

עס קלינגט שוין איז גאַנץ לאָדז,
אַז אַלע אַרט ביטעס, פּאַראַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס און אַלע געריכטס-, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטאַנציעס ווערען אַמפּעסטען, אַמבילינסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ
„פּאַלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.
ווכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-און עלעקטריטעטען דורך ה' לעאָן שווייצער. איבערזעצונגען: הודעלס און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען, פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויסצוזאָגען מיט איינענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

פּאַדערט איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
פערזעהען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, שאַטקאָווע און געבעטע מאַטראַצען.
ביליגסטע פּרייזען: רעעלסטע בעהאַנדלונג! ביליגסטע פּרייזען!
לאָדז, פּולנאָצנאַ 24.

רעטשניצע פון ראַכמיעדים-ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַכאַוומסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	11-10 3-2 $7^1/_2$-$6^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט- און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2-12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-3 2-1.7
ד"ר וויינבערג	אונגערן הערץ לונגען-קר.	1-11 $7-5^1/_2$
ד"ר סטאָפּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7-3
נ. ראָזען	צאָהן-אַרצט	2-9

צאָהן-פּאָנדהיילונג, פּלאָמבירונגען, קראָנען, טאָסטען, א אז. וו., ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר פעלדשער.
אויפנעמען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
ווידזעוו אין ד ר שטאָט.

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik
געאַרבייט אין דער לאָדזשער קראַנקען-קאַסע איבער 4 יאָהר, נעהמט יעצט אָן פּאַציענטען, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אָוונט אויף דער
נאָוואָמיעסקאַ 26, פּראָנט 2. שטאָק
היילען, פּלאָמבירען, צאָהן-ציהען אָהנע שמערצען, קונסטליכע ציינער, קראָנען און גאָלד-בריקען.
צוגענגליכע פּרייזען.
פאַר מיטגל. פון קראַנקען-קאַסע און זייערע פאַמיליעס זעהר ביליג.

עד מתי עצל תשכב?
ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר-מלחמה'דיגע וועקסלען?
מתי תקום משנתך?
ווען וועסטו קומען אין ביוראָ
17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסטאַוו, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטייערן אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אָדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעטער און קאָ-מיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה און אונזשאַנד ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאָליצייַ-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכטס-קאָנסולענט **י. מאַנעלאַ,**
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל, רעעל און ביליג!

פאָטאָגראַפיעס

הײַנטער צו נידריגע פּרײַזן:

12	רעטושירטע פאָטאָגראַפיעס . . .	2 זל.
6	פּאָסטקאַרטלעך c.f. רעטושירטע . . .	3 „
6	קאַבינעט-פאָטאָגראַפיעס	10 „
1	פאָטאָ-פּאָרטרעט 50×40 c.f. . .	10 „
1	פאָטאָ-קינאָ אין 50 פּאָזן	10 „

פירט אויס קינסטלעריש דער

פאָטאָגראַפישער אַנשטאַלט

„A. PIOTROWSKI“

Plac Wolności Nr. 6.

באַמ.: די אויפנאַהמען פירט אויס פערזענליך דער בעוואוסטער אָפּעראַטאָר פ. בוכצאַר, געוו. אַ נהאָבער פון דער J. TYRASPOLSKI

אָרענטליכער יונגערמאַן

מיט גוטע רעקאָמענדאַציעס

זוכט אַן אָרט צו שלאָפן

אין אַ פּאַביק אָדער אין אַ געשעפט פאַר אַ קליינעם געהאַלט. אַדרעסן אָנצוגעבן אין אַדמיניסטראַציע פאַר „אָרענטליכער יונגערמאַן“. 132

יוריסט י. אײַנפעלד

וואוינט איצט חסכאדנ״א 69.

שפּרעכשטונדען פון 5 ביז 8 אָוונט.

לעטשניצע „VITA“

פאַר קומענדע קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטן אויף פּעטריקאָווער 45, טעל. 47-44.

ביי דער לעטשניצע באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריום. אויף דער שטעל, קאַבינעט פון פיזיקאַלישע טעראַפּיע, קוואַרץ-לאָמפּ, בערגזון, לאָמפּ „אולטראַ זון“, סאָלוקס, בערגאָניע'ס ענטפּעטונגס-אַפּאַראַט. עלעקטריזאַציע, ליכט-בעדער, דענטיסטיש - ערצטליכער קאַבינעט. ערצטליך קאָסמעטישער קאַבינעט. בעראַטונגס-שטעלע פאַר מוטערס.

אינערליכע קראַנקהייטן:	כירורגישע קראַנקהייטן:
ד״ר מ. דאַווידאָוויטש	ד״ר מ. דאַבולעוויטש
ד״ר י. איטעלסאָן	ד״ר מ. קאַנטאָר
ד״ר ה. קרישעק	ד״ר ע. קוניג
ד״ר אַ. אוריסאָן	פרויען-קראַנקהייטן און אַקושעריע:
קינדער-קראַנקהייטן:	ד״ר מ. מאַטשעווסקי
ד״ר י. קאַפּלאַנסקי	ד״ר א. פּאַגאַזשעלסקי
ד״ר יוזעף כאַן	ד״ר ר. רייטלער-קוריאַנסקאַ
ד״ר סאַמעט-מאַנדעלס	ד״ר י. שווייצער
הויט-, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטן:	האַלז-, נאָז-, אויערן, שטימע, שפּראַך-שטערונגען א. ז. וו.
ד״ר ע. עקערט	ד״ר אַ. מאַזור
ד״ר ח. כאַגונאָווסקי	האַלז-, נאָז- און אויערן-קראַנקהייטן:
נערוון-קראַנקהייטן:	ד״ר אַ. זשעבראָווסקי
ד״ר מ. אורבאַך	
אויגן-קראַנקהייטן:	
ד״ר איגנ. מאַרגאָליס	

מויל-און ציין-קראַנקהייטן,—ערצטן-דענטיסטן:

כ. געצאָוו — פערסטער-לייזעראָוויטש

ה. האַלפּערין — פּ. ראָזען

באַקטעריאָלאָגיש-כעם. לאַבאָראַטאָריום ד״ר זשורקאָווסקי. רענטגען, היילונג פון שפּראַך-שטערונגען, שטימע, שטאַמלען א. אַ. וו. דיאַטערמיע. הייל-מאַסאַזש. **אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.** אָפּעראַציעס און אָפּאַטרונקעס. וויזיטען אין שטאָט, בריקען, גאָלדענע קאָראָנען און קינסטליכע ציינער.—די לעטשניצע איז אָפן פון 9 פריה ביז 8 אָוו. און זונטאָג פון 9 ביז 2 נאָכמיטאָג.

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראַנקהייטן און אַקושעריע

זגיערזשער 3 א טעל. 34.72

נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.

J. Polakow

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטן

Konstantynowska 37

טעלעפאָן 39-75

נעמט אָן פון 5—6½ אָוו. אין דער היים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גמערס-מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

Dr. med.

Różaner

ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע און הויט-קראַנקהייטן.

— בעהאַנדלונג —

מיט קינסטליכע בערג-זאָנגע.

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק

טעלעפאָן 28-98.

א אויפערגעוועהנליך זעלטענע געלעגנהייט! פיהרענדיג אַן אָפען געשעפט אין בעסטן צענטרום פון פּעטריקאָווער גאַס נוטץ איינגעפיהרט זייט 26 יאָהר, זוך איך אַ שותּף אָדער צו פערקויפען. אָפערטען אין אַדמ. אונטער „800“.

- ד״ר -

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פאַר — —

קינדער - קראַנקהייטען.

נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ“.

Dr. med.

LUDWIK RAPEPORT

Pr. Narutowicza 25

(Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

פילהאַרמאָניע-זאַל

דאָנערשטאָג, דעם 6 יאַנואַר 1927, 3 בייטאָג ווערט פאָרקומען אַ גרויסע

קינדער-פערוויילונג

א. נ. „דאָס בונטע באַלעמ'ל“

אין פּראָגראַם: אויסשטעלונג פון ליאַלקעס, קאַרוזעליע, די קאַטערינקע און דער פּאַפּוגאַי, אַ שפּיל מיט באַלעמלעך און אַ סך אַנדערע אַטראַקציעס. רעזשיסעריע פון זינאַ קרוש. בילעטען קאָן מען שוין בעקומען אין דער קאַנצעלאַריע פון דעם „קליניק“, פּאָלודניאָווא 19.

נאָך קורצע ליידען איז געשטאָרבען אונזער טייערע און נישט-פערגעסענע מוטער, שוויגערמוטער און גרויסמוטער

נ. ע. פּעסע ראָטבערג

(אין עלטער פון 63 יאָהר).

די לוי' קומט פאָר הײַנט, זונטאָג כ״ח טבת תרפ״ז 2 נאָכמיטאָג פון טרויער-הויז נאָווע-צעגעלניאַנאַ 6. וועגען וואָס עס טיילען מיט אין טיף צער

די טיפגעטרויערטע הינטערבליבענע.

די חברה תורה ור״א

איז מודיע די עלטערן פון די קינדער, וועלכע לערנען אין די פאָלקס-שולען, אז אויף די שעורי ערב פון למורי קדש וואָס איז געגרינדעט געוואָרען ביי די

גימנזיום „בית אלפנא“

נעמט מען נאָך אַ שילער. שכר למוד נאָר 4 זל. א חודש.

איינשרייבונגען נעמט מען אָן אין די קאַנצעלאַריע פון „בית-אלפנא“ צעגעלניאַנא 60 פון 4 ביז 6 אָוונט. 202

8-mio KLASOWE GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE ŻEŃSKIE

JÓZEFA ABA, Zielona 8

Telefon 22-12.

איינשרייבונגען פון נייע שילערינס פון דער A קלאַס ביז דער V טער איינשליסליך נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיע ביז צום 4 טען יאַנואַר 1927 אין די לעהר-שעהן. 208

Dyrektor J. AB.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַר-שאַווער פירמע א. נ. **J. KRZYPOW** האָט ערעפענט -:- אין -:-

לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16

א מעבעל-לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען. אַנטיקען און פעלצען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזן. קומט און איבערציינט אייך. 289

KLINIKA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA

Dr. med. S. DRUEBINA, **6-go Sierpnia** (Benedykta) **15/17**, telefon 53-10.

Po gruntownym remoncie klinika została uruchomiona.

Przyjmuje się na porody i operacje na I-szą i II gą klasę.

Godziny przyjęć od 10-12. 677

Dr. med.

Braun

פּאָלודניאָווא 23

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

- Dr. -

Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקא 9

טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

הײַלפּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער.

שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען - אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילאַפּאַראַטען.

CEGIELNIANA 6,

tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוענד.

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַר - קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 549

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, רענטגענשטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 6—9 אין אָוענד, פרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr. med.

B. FROM

אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.

פּאַנסקאַ 12, טעל. 4.2-61

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמ. 557

אייך בעקוועמע בעדינגונגען!

קוכען און אייוועס

(Piecyki i Kuchenki)

kaflano-szamatowe różnego wzoru i gatunku

פערקויף פון בוי-אַרטיקלען ווי: צעמענט-קאַלך, גיפּס, דאַך-פּאַפּע א. א. — שאַמאָט-ציגעל צו אייוועס פון פערשידענע גרויסען עטפּפעהלט פירמע

M. ELECHNOWICZ

Pańska 1a (Żeromskiego)

הערט! 880 דערמאָל!

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוענד.

פּרייזען ביליגע! [illegible]

לונגען-קראַנקהייטען!

רעקאָמענדירט דורך די ה״ה דאָקטוירים

Balsam Thlocolan Aqe

בײַ הוסטען, בראָנכיט, הוסט פערלײַכטערט בײַ פלעגמאַ, פערשטאַרקט דעם אָרגאַניזם און דעם זעלבסטגעפיהל פון קראַנקען, פערגרעסערט דעם אַפּעטיט און קערפּער.

„**Balsám Thlocolán Aqe**“ פערקויפען אַפּטייקען. פערלאַנגט נור אין אָריגינעלער פּאַקונג פון דער אַפּטייק 1492

A. Gąseci w Warszawie, ul. Leszno 41

טליתים-פאַבריק

פערפערטיגונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הערט און דעמייל! מיט אויספערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

בײַ א. ה. ציטרינאָוויטש, קאָמיענאַ 1,

אין צווייטען הויף, פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 998

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

ס'איז שוין ערשינען

„דער יתום“ № 3

צייטשריפט געווידמעט די ענינים: פון יתומים פערזאָרגונג, קינדער-ערציהונג און פרויען-שוץ.

מיט אַ רייכען, אילוסטרירטען אינהאַלט.

אַנאָנסן ווערען נאָך אָנגענומען ביז פרייטאָג, דעם 24. דעצעמבער ד. י. אין דער אַדמיניסטראַציע: לאָדז, שענקעוויטש-גאַס 3/5 טעגליך פון 10—2 מיטאָג און פון 4—8 אין אָוענד. 934

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוענד

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	9—12 4—5
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	10—12 5—6.30
ד״ר לוביטש	הויט- און געשלעכט קר.	12—2
ד״ר שמירגעלד	נערווען און געמיטס קר.	1—3
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—2
ד״ר ליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1½—2½
ד״ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פאָנאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג און שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אורין, פלעגמע און בלוט. 2126

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	9—1 נ.מ.
ד״ר לאַזשינסקאַ סמאָראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	3—7.30

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּלאָמבען א. אַ. וו.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

אבאָנעמענטס-פּרייז:

אין לאָדז 1 אַ חודש 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ 1 אַ חודש — 6 זלאָטעס. אין אויסלאַנד מיט [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 10 גראָשען. [illegible] 20 גר. [illegible] 15 גראָשען [illegible] 30 גר. [illegible] 50 [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. — Redaktor odpowiedzialny [illegible] Kaufman

Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat“ Piotrkowska 23.